Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа в Америцї і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XVI. Ню Иорк. Четвер, 3-го Вересня 1908. Число 36 — Vol. XVI. New York, N. Y. Thursday, September 3, 1908. No. 36

Табор Юди.

Від першої хвилї прибутя нашого епископа до Америки немов би яка електрична струя стрясла цїлим народним орґанїзмом. Епохальна подія одних заставила радїти, що туй туй скінчить ся безголове, яке неначе рак довгі роки точило наш народ, а другі... Про них власне буде мова.

І кождий Русин, усьвідомивши собі вагу теперішньої хвилї береть ся до працї, щоб сьому чоловікови, що не з власної волї, не для якоїсь химери, але послушний свойому начальству, та йдучи за поривом душі, що бажає щиро служити свойому людови, взяв ся за великанську працю: вичистити і уздоровити наші церковні відносини. Який взяв ся з обовязку привернути лад між нашими церквами та тим усунути сей „камінь предкновенія“, що довгі роки спинював нормальний розвиток нашого народа на вольній земли.

Та проти сих заходів підняла ся важка хмара. насунула варварська орда під проводом усяких моральних банкротів, людий що визули ся з усякої народньої чести і почутя. В тій ордї ви найдете гниль усяких фасонів: і за розумілих (на свою глупоту хиба) „панів превелебних“, що то вже були покупували собі мітри і жезли, та тепер казять ся у безсилій злости, чому то не вони, а „якийсь“ монах станув на чолї амер.-руської церкви; і звичайних вломників-злодіїв, що то свого часу розбивали редакційні столики і крали з них гроші та стемплї, та витирали собою за злодійство кути усїх галицьких криміналів; і „защитників“ народу, які обкрадали і обкрадають його в немилосерний спосіб, фальшуючи рахунки орґанїзації (як прим. з рахунку за друк календаря з 1000 дол. зробили 5000, ювилейне число „славного орґану“ і т. д.); і патріоти, що то побирали своє образоване при нагодї митя сплювачок по жидівських сальонах, та крадуть тепер у народу і то в теперішний, голодний час — послїдний цент за „фарми“ на місяци; дальше усякі запиті і на пів неграмотні піддячі і лямполизи, викроплювані без розбору на „истинно русскихъ“ попів; цїла купа ріжного сорта відступників і зрадників свого народу, що для марної копійки продалаб шкіру живцем з рідного батька — словом у сїй юрбі одна найпідлїйша збиранина послїдного шумовиня і відпадків людства, яким у иньшій, а не в нашій нації, встидали-б ся навіть плюнути в пику, не то що. Але поки що, вони у нас „великі“, і згуртувавши ся в один табор Юди, неначе дикі шакалї кинули ся на епископа, а тим самим і на наш нород, щоб їх здоптати остаточно, знищити безпощадно. Кажемо: щоб знищити епископа і народ. бо сї два понятя у нас звязані нерозривно.

І сей табор Юди, разом з найбільшими ворогами нашого люду, бо разом з полїціянтами в рясах, яких наслав тут кровожадний, на пів непочитальний кат на престолї, мов та чорна галич насунула на наші кольонії, щоби туманити, щоби працювати в користь наших відвічних ворогів. Сприту у них досить, в брехнї вони майстрами, а щоб дійти до своєї цїли уживають навіть поцїлунку Юди. Але як сказано висше — у нас понятя, народ і епископ звязані зі собою нерозривно і тому сей табор Юди цїлу свою злобу звернув передовсїм проти епископа. Вичерпавши цїлий засіб коршемно-піяцьких лайок взятих з лексикона „истинно русскіх людей“, вони виточили гармату найтяжшого калїбру: акта судові з процесу який мав наш епископ о „обиду маєстату“.

Кождий, що хоть крихітку слїдив за історією нашого народа під крилами габсбурського орла, знає, скільки добра дізнав наш народ від Австрії. Добродушний наш люд, „Тирольцї всходу“, служили завсїгди в хвилях небезпеки інтересам „австрийської вітчини“. Кровію нашого люду завсїгди клеїло ся розбитий державний горщок, але коли минула небезпека, то тодї звичайно перешахровувало ся долю нашого люду за гарні очи і поцїлунки польських шляхцянок. Так було від початку, так є і по нинїшні днї. І чиж булоб дивне, що людина, яка не на устах, але цїлою душею і серцем спочуває недолї свого поневоленого народа в слушнім обуреню допустила ся навіть і „образи маєстату?“ Се не гріх, але се честь такій людинї.... Гріхом такий поступок можуть називати лишень народні Юди.

Але йдім дальше щоб побачити як цїла ся справа представляє ся.

Се було в Стрию, в Галичинї підчас місії, на якій проповідав теперішний наш епископ, тодї еще монах. Проповідий слухало около 10 тисяч народа. Епископ в незвичайно острих словах виступив проти ..... мамченя у жидів. Наслїдок був сей, що такой того самого дня около 20 мамок покинуло свою службу у жидів. І з того зродив ся процес о „образу маєстату“!!! Не сьмійте ся — але се факт. Підчас проповіди мав епископ кількома словами натякнути і за австрійського цїсаря Йосифа II., та сказати, що сей цїсар розкрав наше церковне майно. Се є зовсїм згідне з правдою і вистане лиш згадати за славний „Скит Манявський“ та послухати оповідань народа який еще і нинї знає богато дещо розказати про се, як то того часу ховали церковні лїхтарі, чаші, ризи в шпіхлїрах, в збіжу, в земли перед нахабностию австрійського уряду, який в сей спосіб хотїв позатикати дїри в своїм державнім мішку. Про се явно говорять професори по унїверзитетах, про се пише історія, однак нїкого за се і не думають чіпати.

Але для того, що те саме сказав щирий Русин, що сказав се чоловік, який кровію своего серця навіть готов служити свому народови — то такого треба було знищити. І на сьвідків знайшли поміж 10 тисяч людий аж одного жида та одного поляка-жандарма. На таку масу людий нїхто більше не чув нїчого образливого проти цїсаря!... Справа звичайом галицьким, а коли еще до того судить ся Русина, тягнула ся довше та вкінци і суд набрав переконаня, що се все злоба [illegible] видумка. А позаяк факту забраня цїсарем церковного майна нїхто не міг заперечити не було причини засуджувати.

Але в таборі Юди задумали конче з нїчого зробити щось. Зовсїм як та великанська гора, що то стогнала і стогнала, а люди з страхом і трепетом думали, що туй, туй з ньої вродить ся якийсь велитень — змій, дихаючий с гнем і сїркою — а тимчасом показав ся тільки... мисячий хвіст. Але Юди ликують — бо гадають, що новим багном кинули на епископа. Зовсїм як ті бойсяки, що то раз в парку кидали гноєм на лебедя, який маєстатично плавав в тїни дерев. І коли його цїлого обкидали вже гноєм, радїли, що білий лебідь тепер такий самий чорний, обабраний гноєм, як і вони. Але лебідь лиш стріпав крильми, пірнув під воду і за хвилину виплив опять такий чистий і білий та непорочний, як перед сим, а гній і бруд лишив ся на руках бойсів. Так само і все болото лишає ся на руках Юдів мимо їх заходів, щоб усїх зробити подібними собі, се є скотиною.

Полекші

для заморських еміґрантів, обвязаних до військової служби.

Сими днями вийшли нові приписи, які містять в собі важні полекші для заморських еміґрантів, обовязаних до військової служби в австрийськім війську. Доси такими полекшами користували ся тільки ті еміґранти, що перебували в заморських краях в інтересї торговлї австрийської держави, тай тоті полекші були значно обмежені. Наслїдок того був такий, що богато еміґрантів, які мали б охоту вернути до старого краю і які евентуально своїм досьвідом, набутим за морем, могли би принести старому краєви якусь користь, мусїло оставати за морем з боязни перед карою за несповнене службового обовязку. Отсей стан змінять власне нові приписи в сїй справі.

Сї приписи поперше признають полекші всїм еміґрантам, які перебувають за морем в заробкових цїлях, а по друге є ті полекші доволї значні. І так всї обовязані до войскової служби подїлено на дві катеґорії: 1. ті, що обовязані ставати до асентерунку, і 2. ті, що вже відбули військову службу і обовязані ставати до войскових вправ. Отже ті, що мають ставати до бранки, можуть в першій і другій клясї бути увільнені не тільки від ставаня перед асентерунковою комісиєю в своїм краю, але також від ставаня перед австрийською заступничою властю за границею для лїкарських оглядин. Аж в третій клясї мусять вони безусловно ставити ся для лїкарських оглядин перед австрийською заступничою властию за границею, але й тепер, коли будуть признані „здібними“ або „меньше здібними“, не мусять, як доси, для остаточного асентерованя і присяги їхати до краю, тільки можуть бути заасентеровані заграницею. Дальша полекша є та, що відбуте військової служби може бути для них відсунене аж до 1 жовтня того року, в котрім вони скінчать 24 лїт житя.

Що-ж до військових вправ то кождий, хто обовязаний до них, може звільнити ся в той спосіб, що найдальше до кінця сїчня того року, коли має відбувати вправи, внесе до австрийської заступничої власти тої териториї, де перебуває, умотивовану просьбу о звільнене. Увзгляднене тої просьби означає також звільнене від участи в контрольних зборах того і слїдуючого року.

Еще дещо про філядельфійське віче.

Нашим сердечним москалюшна все ще не дає спати славне їх віче в Філядельфії. „Поступъ“, „Свѣтъ“ та „Правда“, вічно чують якійсь жолудкові болї, якось як камінь в жолудку залягло їм се віче і нї раз його стравити. Редактор „Правди“ однак грає гідно зачату ролю блазна на вічу і в ґазетї, та хоч старає ся робити мудру міну — хоч се йому і не дуже вдає ся. Він як може, так потїшає себе, сарака, балакаючи, що хоч віче невдало ся, але за се принайменче в комнатах читальнї глунчества зібрало ся споро москалюшків, які там славно вічували. Однак і се не дуже мудра, потїха та і у нїй стільки правди, що кіт наплакав. А щоб позамісцеві не гадали, що се дїйсно всьо правда чим Луцик потїшає стурбовану свою собратію, то я як місцевий послужу кількома словами правди.

Коли вдало ся спасти бігством Гладикови і Луцикови та ще кільком запомороченим москалям од Ґорлиць з віча, вони супроводжені окликами ганьба! Хрунь! Проч з запроданцами, кацапами і т. п. схоронили ся в Читальни глупчества. Людий там було стільки, скільки помістити ся змогло: аж цїлий тузин бординґерів господаря дому но і один батюшка з бородою, що забрала місця за трох людий. А і радили там славно: був там плач і скрежет зубов та було також і махане пальцями в чоботах на полїцію, що таких висококультурних людий, як наслїдників росийських чорносотенцїв-хулїґанів посьміла так неделїкатно попросити вийти з галї. Се було і цїле славне віче в читальни.

Але здаєть ся, одноразова наука для твердих голов як Луцик за мала. Він видко доперва тодї піймає дещо, як йому такой руський параґраф добре прилипне до спини. Іменно ґаспадін Лучик взяв на упір і грозить, що такой конче приїде нас просьвітити. Отже ми, Філядельфійцї, так но доброму радимо вам, ґаспада Луцик, випустити нас зовсїм зі своєї хулїґанської ласки і опіки. Піячити з вами не вдержимо, бо ви в тім фаху непобідимий ґенїй — а щоб ви нас учили... то перше обмийте свої руки з бруду і гною! Ми зі зрадниками і Юдами свого народу спільного нич не маємо і мати не можемо. На се ми б мусїли так низько впасти морально як ви, ґаспада! Наша справа чиста і ясна як сонце, тому руки по швам і проч від ньої. щоб ви єї на осквернили! А коли конче хочете закушати українських гарбузів — то приходьте. Ми вам зготуємо привіт на який лиш можуть заслужити хулїґани.

Т. С. Довбенко.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загальної відомости пп. місцевим урядникам, а спеціяльно місцевим секретарям і орґанїзаторам, щоби при нагодї вступованя нових членів до Р. Н. Союза і при записуваню запомог, тримались точно § 276 статутів Р. Н. Союза. Винятком з сего суть похоронні кошта, на котрі член може полишити не більше як 100·00 дол. При тім повідомляє ся, що від тепер Голов. Уряд Р. Н. Союза в жаден спосіб не буде увзгляднювати приватних довгів по умерших членах, анї неправних записів.

За Голов. Видїл Р. Н. Союза в Америцї.
Дм. Капітула, пр.
Тео. Лабовский, скр. рек.

ТОВАРИСКА ВОРОЖКА,
домова гра для розривки.
Цїна книжочки 15 цнт.
SVOBODA
184 Hudson Str., New York.

H136

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

М. Вусьний.

Мужицький рай.

Картини з життя нашого народа під шляхотським пановапем.

І. За дровами.

Одного гарного осінного ранку, ще перед сходом сонця, стояв перед ґанком н-ського двора, старий, поважний ґазда Черепанюк і чекав на пана в котрого хотів собі купити кілька фір дров на зиму. Чекав терпеливо вже пів години, та ніхто ще в двора не виходив, лишень дехто із дворської служби крутив ся то тут, то там безцільно, чекаючи, доки не встане економ, який, як звичайно, мав розділити з рана між службу роботу на цілий день. Пан сам і не думав так рано вставати, бо вчера мав у себе гостий і далеко вже по півночи пішов спати.

Коло двора, на так званім „ринку", повставав з кождою хвилею щораз більший рух і гамір. Служба вже вся повставала зі сну а і з села люди, особливо жінки і підростки, сходили ся на панське копати бульбу. Поміж юрбою метушив ся економ з карбівником, викрикуючи розділяв людий на громадки, і висилав кожду в иншу сторону, кого до ліса, кого на поле, або на гумно. Се тревало коло пів години. Вкінци гамір устав, а на опустілім ринку лишив ся сам Черепанюк дожидати пана. Але той не вставав.

— І доки ж менї тут чекати — міркував Черепанюк, починаючи вже нетерпеливитись. Нині при погоді кожда хвилина для мене дорога, а ти тут стій і чекай годинами аж йому схоче ся встати. Та коби хоч не надармо, бо він таки мене не любить і готов навіть за гроші дров не продати. А от виходить льокай, може вже і він встане.

— Андрію, ходи но сюди! Такийсь вже гонсрний став, що і привитати ся не хочеш?

— А, як ся маєте Ізидорку, я навіть вас не завважав; чоловік тілько справ на голові має, що навіть людий не добачує... А ви тут за чим так зараз з рана, певно до пана, що?

— Та хотівбим си дров купити, але хто знає, чи продасть, бо він щось злий на мене. От може дурно чекаю.

— Ей, Ізидорку, Ізидорку! Чи вам конче треба було з паном задирати ся? Ви десь якихось ґазетів наспроваджували, тай людям читаєте, про якісь там страйки говорите і робите бунтацію в селі против пана, а то знаєте пан все паном, хто йому що зробить?

— А ти, Андрію, від коли пішов до двора на службу, то такий в тебе зробив ся панський лизун, що аж стидно! Служи йому так далі вірно, то може коли свою доньку за тебе видасть...

— Ну, доньки не видасть, але за мою службу мене любить. Хиба ж би я був нині льокаем, якби не моя вірність? Бувбим дальше фурналькою їздив. Але бувайте здорові, не маю часу, може там пан вже встав.

Коло девятої години вийшов пан на ґанок, а побачивши кланяючого ся Черепанюка, кликнув на него:

— Ти тут чого, Ізидор?

— Та я хотівби собі дров у пана купити — сказав Черепанюк, підходячи близше. Я за готові гроші, зараз панови заплачу.

— Для тебе і за гроші дров не маю! Можеш собі їхати за дровами, де хочеш, а в мене їх не дістанеш. Іди і дальше людий бунтуй, щоби менї не платили за пасовиско по десятці від штуки худоби, або, щоби не ходили, як ти кажеш, за півдармо на панське. Як я схочу, то замкну вам пасовиско і ліс, а тоді всі позидихаєте, як пси! Іди, забирай ся, нехай тя не бачу більше!

„Пасовиско і ліс" — звеніли панські слова в ухах відходячому з затисненими зі злости пястуками Черепанюкови.

Пасовиско і ліс зрабував громадї його отець, а нині ми жебраки не маємо де анї худоби випустити, анї звідки патика дров взяти і брак тих двох річий тримає нас в такій сліпій залежности від него. Запре нам пасовиско, не пустить до ліса, тоді гинь! Але нехай собі не думає, що як він не продасть дров, то я палити не буду; я ще дров дістану, хочбим мав за ними кілька миль їхати.

Так розумуючи, прийшов Черепанюк до хати. Поснідавши, казав старшому синови ладувати віз і запрягати коні.

— А возьми, Митре, більше сіна на дорогу, бо поїдемо аж в піддебрянський ліс і забавимо може до вечера. А ти Томку — сказав до молодшого сина — іди до Михайла Горбового, нехай приїде зі своїми кіньми помочи звозити; вчера обіцяв, що приїде.

За якої пів години приїхав сусід і поїхали разом до півтора милї віддаленого ліса. Переїзджаючи попри двір, стрітили в ґроді пана, як стріляв з фльоберту птахи.

— Вже сам не знає, що з розкоши має робити — говорив сам до себе Черепанюк, підганяючи коні. Навіть бідним воробцям і воронам спокою не дасть. Але чекай, перейде і твоє панськтво; не будеш ти так довго нас в своїх пазурах тримати, нехайно люди в селї трохи прозріють!

Коло полудня приїхали до ліса. Дрова згодили в тамошній громаді таньше, якби в свого пана могли дістати. Набирали на фіри свобідно, не спішились, бо тут не стояв над ними панський лісничий і не гулюкав на них, як то діяло ся в їх панськім лісї. Вже добре в полудня рушили з дровами домів, вдоволені, що преціньз за свої гроші сбійдуть ся без панської ласки.

— А то, Михайле, буде пан кавити ся, як дові даєсь, що я обійшов ся без него — сказав Черепанюк до сусіда. Коби лишень всї наші люди так робили, тоді нехайби собі замикав ліс, як нераз від грожуєсь.

— Коли то, знаєте сусіде, з нашими людьми не порадить — відповів Горбовий. І на гроші не такі бідні, бож преціньз майже половина села в Америцї і Прусах на заробітках, гроші в село ідуть, але що з того, коли жаден без панської поради не сбійдесь. Може би дехто і трафив ся, котрий відваживби ся і без пана раду собі давати, але боїть ся, щоби другий зараз на него не доніс, бо то знаєте в нас і тих шпіцлїв намножило ся, що годї де в селї слово свобідно сказати.

— Все то через темноту, Михайле! Хиба в нас е школа, як по других селах? На ціле село двох-трох ґаздів письменних, а всьо решта сліпе. Таж дурний лист прийде ся бабі до чоловіка написати, то біжить зараз до двора, бо хто ж їй напише? І так зівсім. Не дивота отже, що люде дають ся так в кліщах тримати, бо темні. Кілько він, хочби і наш пан, натовче ся дітий, дівок, невіст, ба навіть і хлопів, а котрий йому зборонить ся? Кождий витерпить, ще часом і в руку поцілує... Така вже наша недоля! Але дасть Бог, що і наші люди колись помудріють.

Так балакаючи, приїхали до села. Вже починало смеркатись, як станули під двором. Дорога під двором вела під гору, тож їхали поволи і вигейкували на коний. Нараз надїхав хтось на кони. З близька пізнали грубого, опаслого, молодого ще чоловіка з нагайкою в руцї. То був їх пан.

— А гей, усунеш ся один з другим з дороги, бачиш, що їду!? — кричав пан.

— Та як можемо панови уступитись, коли ми їдемо з тягаром? Легше вже пану переїхати боком — сказав Черепанюк.

— Що? А ти кому сьміеш відповідати, сякий такий сину! — гримнув пан і підніс нагайку до гори, хотячи смільчика потягнути по плечах. Але зараз опустив руку, бо пізнав Черепанюка.

— Аа, то ти Ізидор? А ти звідки тих дров набрав, що? — запитав, усьміхаючись з'їдливо.

— Звідки ж бим мав набрати, тажем не вкрав, лиш купив — відповів Черепанюк.

— Купивесь? Чекай, не будеш ти тими дровами палити!

То сказавши, завернув назад коня, а заким ті два виїхали на гору, він вже поскликував посїпаків і ждав на під'їджаючих.

— Тут стій, розумів?! — крикнув на обох.

— Та нехай нас пан пустить, ми пану дров не вкрали. Не хотїв нан своїх продати, то ми купили деінде — говорили господарі.

— Я вам покупую деінде, злодії! А мій ліс буде дармо стояти? Гей, хлопці, ану но перевертайте вози з дровами під берег.

На його приказ взялось кількох форналїв, одні з послуху, другі з боязни перед побитем, перевертати вози.

За хвилю лежали дрова під берегом, а Черепанюк і Горбовий з проклятем на свого „добродія" поїхали порожно домів. Доперва в ночи при сьвітлї мусїли забирати свою працю.

Справоздане із X-ої голов. Конвенції „Р. Н. Союза".

(Дальше.)

О год. 4-ій по полудни розпочало ся засїдане конвенції звичайними формальностями. Зараз на початку сего засїдання счинила ся маленька „бурка". Именно, п. Ф. Полівка жалував ся з слезами в очах, що деякі делеґати агітують поза Конвенцією против Владики і духовеньства як і проти Р. Н. С. який хотїли вони спровадити на бездорожє; і навів навіть п. Ф. Полівка сї обидливі слова, які він підслухав. Ся виява згад. делеґата незвичайно заворушила цїлою Конвенцією... До слова прийшов о. В. Балог, і заявивши, що й він чув те саме, про що говорив його передбесїдник, візвав горячо всїх делеґатів, щоб не дали ся баламутити кирінею хрунів, але щоб стояли непохитно при Р. Н. Союзі і при своїм Владицї! „Хто е ворогом нашої церкви"... хто виступае проти епископа, сей виступае тим самим і проти церкви — гремів о. Валентий і радше проч з такими „вивергами", як мали б вони вщіплювати отрую в уми делеґатів... П. М. Бабій прямо вніс, щоб всяких киринників виключити із конвенції, а п. Г. Тилявський горлав, щоб не мішати „політики" до Р. Н. С. Вкінці зажадала Конвенція, щоб п. Ф. Поліївка виявив імена сих делеґатів, що бунтують поза Конвенцією; коли ж імен він подати не міг, зажадано, щоб вказав на них пальцем. Тоді вказав п. Ф. Поліївка на п. А. Корпана і посипались оклики „ганьба, сором, вон з ним" etc. Коли настала трохи тишина, конвенційний предсїдатель дав слово п. А. Корпану, який заперечив сему, наче-б то він мав намір обиджати Владику та що п. Ф. Поліївка мусїв його не зрозуміти. Та предсїдатель конвенції удїлив нагану п. Корпану і він відкликав все, що говорив — і на сім та бурка скінчилась.

Тому, що шконтруюча комісія не скінчила була ще й тепер своєї роботи, одже не можна було приступати до вибору нової старшини (старий уряд не дістав ще був абсолюторії), п. С. Ядловський зреферував коротко справу орґанїзації дітей. Именно, підніс п. С. Ядловський, що обезпечувати дїти в Р. Н. С. на далї в той самий спосіб, як практикувалось се до си, не можна, бо се стоїть в суперечности з американськими законами; лише треба після вимогів американського права утворити відрубну дїточу орґанїзацію, яка мусить мати свій статут і чартер; треба провадити осібні книги: касову і рекордову, треба вкладати дїточі капітали на окрему банкову книжочку і з каси дїточої виплачувати за дїти посмертні запомоги. Сю справу обяснив ще о. М. Підгорецький, а саме, що така дїточа орґанїзація в практицї не буде віддїльна від Р. Н. С., лише вона становити ме, немов його галузь, що ся орґанїзація буде під маркою і охороною Р. Н. С., що дїточою касою, хоч вона провадитись буде осібно, завідувати ме Старшина Р. Н. С., та що дитина, дорісши до своїх лїт переходити-ме в члени Р. Н. С. так само як і доси, не тртаячи жадних прав ні привілеїв. Наконець поставив о. М. Підгорецький внесок, щоб нововибрана Старшина зорганїзувала молодечі віддїли і подбала про те, щоб вони стояли зовсїм на правнім становищи. Се внесене конвенція приняла.

На запит п. П. Середницького, що робити з сими дїтьми, що е їх лише по двоє або троє в віддїлах Р. Н. С., відповів п. С. Ядловський, що буде ще найлїпше, як сї дїти лишать ся і на далї в дотичних віддїлах. На запитане п. п. М. Добровського і Паславського, чому Старшина не полагодила передше як сьїд сеї справи, відповів п. К. Кирчів, що було се із сеї причини, „бо ми не лоєри", значить, Уряд не був із сею справою обізнаний. На сім скінчилась дискусія що до орґанїзації дітей.

Потім піддав предсїдатель конвенції делеґатам під розвагу, щоб, заки шконтруюча комісія явить ся із своїм справозданем, перейти до дальшої точки денного порядку себто до „перегляду статута Р. Н. С." В сій справі як переглядати статут, були рїжні проекти, та вкінці принято внесок о. Л. Левицького, щоб зарядити 10-мінутову павзу, щоб кождий делеґат, маючий де що проти статута, міг собі витягнути дотичний §. і подав його відтак враз із своїм іменем конвенційній президії. По 10-мінутовій павзі подали рїжні делеґати не ясні або не добрі на їхню думку §§ статута і вже мала розпочатись над ними дискусія, коли тимчасом прийшла шконтруюча комісія і предсїдатель конвенції удїлив їй наперед голосу.

Справоздане шконтруючої комісії сказав п. М. Угорчак і пороблено в нім такі замітки: 1) банкові книжочки не збалянсовані від цьвітня с. р. через що не можна було провірати, чи всї гроші находять ся дїйсно в банках і 2) чеки, якими виплачують ся запомоги, не були залучені з посьвідками відобрана гроший, за-для чого шконтрум значно утруджене. Від себе ж поставила шконтруюча комісія такі внески, щоб на будуче розходу за конвенцію не подавано в загальній сумі, лише щоб сї видатки були специфіковані, значить, щоб було виказано, скїльки виплачено делеґатам, скільки за галю і т. д., щоб сим робом можна дізнатись, чи конвенція справдї тільки коштувала, щоб Старшина Р. Н. С. ніколи не брала собі помічників до роботи та щоб все зважати на те, що купуеть ся до офісу Р. Н. С. чи де-там, чи воно дїйсно потрібне. Сї внески принято.

Із дискусії, яка розвелась була над не-збалянсованими банковими книжочками, був сей вислід, що на внесок о. М. Балога конвенція ухвалила телефонічно поспитатись у сих банків, яких книжечки не зсумовані, який е балянс. Зглядом же посьвідок на виплачені чеки, так находять ся вони у касіера, як заявив п. С. Ядловський.

Запитали відтак пп. Ярема і Я. Корнат головний Уряд, чому принимано помічника до роботи, коли в Р. Н. С. е аж двох секретарів, до яких належить вся робота. Сю спра-

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ву пояснив п. Т. Лабовський так, що помічника треба було взяти доконче до писаня членських грамот, бо реорганізація Р. Н. С. спричинила обом секретарам тільки роботи, що вони самі безусловно не могли їй подолати.

Молитвою „Достойно" о 7-ій год. вечером закінчив ся другий день конвенції (8-го липня).

(Дальше буде.)

Не спи Угороруський народе!

Вичитавши в „Ділі", що д р Антін Годинка, професор будапештенського університету працює над історією Угорської Руси, вражів я дуже, позаяк до тепер не було вовсім історії Угорських Русинів.

В виду того, що осьвідомлене Русинів на Угорщині дуже мале, історія ся збудить спячих, научить, чому руський нарід під Мадярським ярмом ледви дихає, животіє.

Не беру ся учити історії, але жду терпеливо праці ученого. Однак не годен здержати ся, щоби не написати пару слів до Русинів Угорських (в Америці.

Перші угороруські поселенці прибули до Америки ще перед 1870 р. і поселились в Сполучених Державах і від того часу еміґрація не устає. Русини Угорські мешкають тут побіч Галицьких і українських Русинів.

Галицькі Русини вже в дуже великій більшости суть сьвідомі свого національму і то завдяки осьвідомляючій праці Марківна Шашкевича, сьвідомого сьвященьства і інтеліґенції.

Український нарід в Росії мав Котляревського, Тараса Шевченка, які розбудили нарід, котрий тепер двигає ся скорим кроком вперед. Одна Угорська Русь спить дотепер сном блаженних. Вправді за цісаревої Марії Терези були народні школи, в котрих учено по руськи але се лише по селах; в містах учено по мадярськи. І коли від того часу обставини поліпшились, булаби Угорська Русь випередила Галицьку. Однак сталось інакше.

Поміж угорськими Русинами найшли ся проводирі, що почали в дусі московського професора Погодіна голосити едність Русинів з Москалями. Впроваджено в книжках для народних шкіл змосковщену мішанину, незрозумілу зовсім для руських дітий. Здавало ся проводирям, що з руського народу зробять Москалів.

Просьвіта упадала, бо просьвіта може розвивати ся тілько в рідній, зрозумілій мові; нарід тратив само сьвідомість, не знаючи, чи він Русин, чи Словак, чи Мадяр.

Коли до того додати, що Уряд прикладав всіх сил, щоби змадярщити Русинів, тоді не буде дивно нікому чому нема, або дуже мало є сьвідомих Угорських Русинів.

В школах Мадяри заказують признаватись Русинам, що они є Русини, а велять звати себе Мадярами.

Людей на становищах, як урядників, сьвящеників учителів Русинів переслідують і многі щоби не стратити ласку у Мадярів, пристають до них, вирікаючи ся рідного народу.

Вправді в остатних часах трохи поліпшало ся, бо уряд бачить моральний і матеріяльний упадок Русинів та хоче двигнути їх при помочи осьвіти в рідній його мові, однак се еще далеко до осьвідомлення.

Позаяк нема висших шкіл в котрих би учено по руськи, учені Русини не вміють говорити по руськи або говорять з трудом, слабо.

Таке саме і з руським Духовеньством. Є много угорських сьвященників тут в Америці, котрі вміють говорити по руськи, але в дома, з родиною говорять по мадярски т. зн. они чують ся більше Мадярами; є знов такі, що не вміють навіть розмовитись по руськи.

Чи они тому винні? Ні, ще раз кажу, ні. Сьому винне правительство, винні обставини. Однак винен чи не винен, обовязаний кождий сьвященик доложити всіх сил, щоби бути сьвідомим Русином на землі Вашинґтона і виховувати народ на сьвідомих Русинів. Таж много Угорщан вертає домів на час, або на все, а коли вернуть сьвідомими Русинами, вони дальше осьвідомлять тисячі народу.

Гадав би хто що я хочу на угро-руське сьвященьство кинути клевету. Не клевета се, а чиста правда. Для приміру наведу з „Діла" розмову двох руських студентів, котрі відбули прогульку по угорській Руси, розмову з руськими сьвященниками:

— „Що ви там в Польщі, Поляки між собою якусь незгоду маєте?

— В якій Польщі?

— Та в вашій, там звідки ви є?

— Ми не з Польщі, а з Галичини і не Поляки іно Руснаки. В Галичині є на половину Русинів і Поляків.

— Або то не все одно, Поляки і Руснаки?"

Руські студенти мусіли обяснити ріжницю межи одними і другими, мусіли говорити про скількість Русинів, про Україну і т. п.

Не о клевету ходить, ні, пишу сі стрічки для того, позаяк є між Угорськими Русинами такі, котрі обкидають болотом все і всьо, що є щиро руське, українське. Не дайте угорські духовні отці плюгавити Рус-Україну, але полюбіть еї, полюбіть руську мову викиньте з своїх домів мадярщину, а в народі вщіплюйте любов до свого, до українсько-руського народу.

Я з Угорського Русина не сьмію ся, хотай він нераз так, говорять що тяжко розізнати, чи він Русин, чи Словак, чи Поляк; він тому не винен.

Але і ти угорський Русине, не називай свого галицького брата Поляком, бо він є такий самий Русин як і ти. Не спи, але старай ся пізнати, научати, хто ти є, кому ти братом, пізнай свою мову і історію, а тоді побачиш, що не все те правда, що пишуть Твої нібито опікуни, пізнай, що і Ти і Українець і Галичанин, се рідні брата, се сини одної і тої самої землі

Хто спїдуе?

В Perth Amboy, N. J., де есть сьвященником о. Гавр. Чопей, ревний прихильник уряду Соединенія, велика часть парохіян збурила ся фальшивим его як і его декотрих парафіян поступованем, головно членів Соединенія, що суть ворожі нашому Преосьвященному Владиці і гр.-кат. церкві. Дня 2 серпня 90 ∞ р. зійшли ся на велике народне віче, на котрім председателем вибрано Н. Ваверчака, а секр. К. Пелешак і К. Шкурат. На віче прибули запрошені оо. Підгорецький і Улицький. Ваверчак представив зібраним, як декотрі куратори викрикали на мітинґу: „my ne chceme biskupa Ortynskeho, lem zavclamy Uhrina za biskupa, a Zatkovica za papu, albo „prevelebnoho pana Lavrisina". — На віче прибув і о. Чопей тай декотрі его куратори.

На запитане о. Підгорецького, чому его куратори суть ворожі нашому Владиці, о. Чопей не знав що відповісти, і з нічим вийшов з галї разом з кураторами.

Опісля забрав слово о. Улицький і сказав, що если о. Чопей не споминає Владику на Службі Божій, то показує тим, що его не уважає.

Ухвалено, аби до 2 тижнів куратори і о. Чопей постарали ся о ухвалу мітинґу, що переписує ся церков в trust (опіку) нашому Владиці, а если ні, то оснує ся нову правдиву гр.-кат. церков.

Дальше віче ухвалило слїдуючу резулюцію:

Руський нарід в Perth Amboy, зібравший ся на вічу, протестує против підлих і корчемних напастий „Вѣстника" (Соединенія), Правди (Обч. Русс. Бр.), против „уличної" ґазети „Поступъ" і против злобного „Свѣта", що опльовують нашу сьвяту гр.-кат. церков і нашого Владику і взиває, щоби жаден чесний Русин таких шмат не читав.

Дня 16 серпня зібрали ся Русини пертамбойські на великий парафіяльний мітинґ і основали нову руську гр.-кат. парафію (церков) Успенія Пресьв. Богородиці а се тому, що о. Чопей не постарав ся о висше згадану ухвалу мітинґу. Вибрано слїдуючий комітет: Предс. Мих. Велнів; секр. К. Пелешак з. скр. С. Вархол; кас. Н. Ваверчак, з. кас. Р. Сидор. Контрольори: К. Шкурат Ст. Крицький. Колектори: А. Пелешак, Ф. Щенецький. Церковник С. Крицький.

Ухвалено мати першу Службу Божу 7 вересня о 9 рано, тай одноголосно порішено весь маєток церковний переписати на імя нашого Владики. Рівночасно вислано делеґатів до Владики з просьбою о надане їм сьвященника.

А ну Русини з других плейзів, беріть собі приклад з чесних Пертамбойців і не давайте ся тримати довше урядом Соединенія в болоті і ставайте прав дивими греко католиками.

Честь Русинам Пертам бойським.

Присутний.

В справі фонду шкіл імени Олени Сїчинської.

В 31-ім числі „Свободи" я вичитав зазив до складаня жертв на шкільний фонд імени Ол. Сїчинської. Після моєї гадки — мимо сього, що американська Русь уже на сотки цілий збирала датки — не було ще такої важної прави, як ся послїдна. Справа сама така жизненна і така потрібна, що гадаю, зовсім зайве заохочувати та агітувати за нею. Кождий, хто почуває себе Русином, який знає, що ціле наше горе, ціле наше нещасте є тілько виплывом нашої темноти, браку просьвіти, а проти чого власне має бути сей фонд ліком, бо за нього має закладати ся школи — сей не відтягне ся від сего патріотичного діла, та жертвує що зможе.

Попри таке складане поодинокими людьми жерв я-б подав ще один проєкт, а се вже річию загалу осудити, чи він дасть ся виконати чи ні. Коли ласка, то прошу послухати.

Колиб так хтось — припустїм, що Головний Уряд Р. Н. Союза — заключив умову з якимсь фабрикантом цигареток; сей робивби опакованя цигареток в наших народних красках та з українськими емблемами. Рівнож мусївби сей фабрикант дати, приміром 5-тий чи 10-тий процент на наші народні цїли, що було-б на баксах цигаретових зазначене. Гадаю, що в такім случаю кождий курячий Українець купувавби лиш сї цигаретки, та зовсім не булоб ніякого труду розповсюднити їх по всїх наших кольоніях. Дохід з сего бувби гарний. Возьмім, що лише 5000 членів „Союза" купилиби на тиждень лиш по 2 пачки сих цигареток, то на місяць видалиб 500 дол., а з того 5-тий процент принесло-б 25 дол. місячно на народні цїли. На рік в сей спосіб булаб поважна сума 300 дол.

Се лише для прикладу, бо в дійсности курячих Українців тут маємо далеко більше, так що і можливий дохід бувби значно більший, навіть мимо таких тяжких, як теперішні, часів. Такий фонд бувби невичерпаний.

Тою справою повинні заняти ся — після моєї думки — Урядники Р. Н. Союза, позаяк вони суть знані нашому загалови, мають його довіре а і в Новім Йорку найлекше винайти такого фабриканта.

Я подав тут лиш гадку, а читачі нехай над сим подумають, та може кому прийде на гадку що путнїйшого, то нехай тим поділить ся з загалом. Справа, щоб на наші українські школи зібрати як найбільші фонди вповні на се заслугує.

М. Росолович.

Баландюк - утїк перед арештованем.

Се найновійша пригода — сензация із кацапсько-цареславного багна. Зачнемо, для лучшого зрозуміня, цілу справу „з кінця".

Михайло Баландюк, далеко й широко звісний „півцеучитель" кількох цареславних прихвостнів з Мт. Кармель, Па., приїхав давно тому до Америки тай осїв на разї в Ню Йорку. Не маючи иншої роботи вкрутив ся до редакциї „Поступа" а відтак взяв ся за свою роботу, яку практикував в краю а іменно в Підмихайлю і Галичи, де жив „по турецькому звичаю". Закушавши свободи на вільній землї, постановив і тут погуляти. Цар-батюшка слав рублї та чом-би не ужити сьвіта, чому не позволити собі і тут в Америцї.

Щож ся „хлопська пявка" сей пасожит, робить. Отже приймає собі господиню М. Л. з Угнова жовківского чи сокальского повіта (в краю покинув він слюбну жінку з дїтьми в Ходорові чи десь коло Ходорова) та обіцює з нею женити ся. Коли єму сего було за богато забрав ся на „посаду півцеучителя" до Мт. Кармель, Па. між цареславних півголовків а своїй господини сказав, що тепер йому ніяк женити ся, бо учить ся на попа, але коли она хоче, то він може її видати за муж а окрім сего доїжджати до неї...

Слухайте добре цареславні агенти, якого ви чоловіка маєте, яка у него моральність! Але ви здаесь усї такі, як то наші люди кажуть „родом кури чубаті".

Отже наш бувший „попихач" при трелї (як се знаємо із старокраєвого листу) вишукує своїй господинї жениха С. Л. і робить весїля протягом двох днїв без ляйснесу, о що доперва пізнїйше постарали ся. Вінчаня довершив піп Рибіньский з Мт. Кармель, Па. дня 16. фебруара сего року. Баландюк їздив дальше до „своєї" господинї.

6-ого липня сего року в 4 і пів місяця по шлюбі прийшла на сьвіт дитина.

Хоч ріжні дива подибати можна в нашій Америцї, але батько таки не хотїв ріпити в таке чудо і ніяк не хотїв признатись до дитини. Вкінци остаточно бувби і згодив ся на се за певною грошевою сумою, але Баландюк викпив єго і мав навіть викинути за двері.

Тодї пошкодована М. Л. за порадою своєї тїтки А. Л. удалась на законну дорогу і віддала цілу справу скваєрови в Шенандоя, Па. Сей витягнув варент на арештоване Баландюка, і в суботу дня 22. августа с. р. прийшли констаблї арештувати нашого москалюшку, але він, чи перечуваючи лихо чи що, дав драпака. Є однак надія, що удасть ся сего „истинно рускаго" вишукати та всадити в Іванову хату, що єму зовсім справедливо належить ся, хоч ми певні, що за се „гоненіе" він готов діждатись якого ордеру від Платона.

Отсе все, що знаємо про Баландюка. Коли довідаємось більше, донесем вам сейчас а поки що, вдоволяйтесь сим. А ви цареславні мамелюки ликуйте! Так з вас усїх здеремо маску, щоб показати хто ви є!

Сусїд.

Лїкарі вірять в него

По шпиталях і в приватній практицї, в Америцї і заграницею, визначні лїкарі уживають

Д-ра Ріхтера Котвичного Пейн Експеллеру

як средство на Ревматизм, Гостець, Невральгію, Болї грудий і членів.

„Я вживав Дра Ріхтера Котвичного Пейн Експеллеру в моїй практицї. Совістно могу сказати, що сей лїк втираний приносить значну полекшу в мускулярним ревматизмі, гістци і невральгії.

J. M. Thompson, M. D.
386 Clinton St., Brooklyn, N. Y.

Приготовлений під наглядом лїкаря згідно з остром нїмецким законом.

У всїх аптиках по 25 і 50 центів.

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl St., New York.

Вражіня з представленя аматорського в Пітсбурґу, Па.,

котре відбуло ся дня 16. Августа с. р. в гали „Просьвіта".

Я мав свого часу щастє бути на концертї в честь Високопреосьвященого, котрий то концерт мене прямо одушевив. Хор вишколений управителем місцевого хору і отцем парохом може сьміло назвати ся найлїпшим на Американьскій земли. Честь Вам сьпіваки, що плекаєте руську пісню. Сьпів наш будить патріотизм, нагадує нам, що ми живемо, що жиє між нами руський дух, нагадує, що ми Русини -Українці, ободрює нас до дальшої праці для Руси-України.

Ще не вмерла Україна не вмре не загине, коли має таких синів, як я бачив в Пітсбурґу

Коли я вичитав в „Свободї" оголошенє підписане Ізидором Костюком, Іваном Ганяком і Гавриїлом Федорчаком, що дня 16. Серпня буде представлене аматорське, не надумував ся нї трохи, а поїхав з родиною подивитись, сподіючись що не пожалую труду. В надіях своїх я не завів ся, бо представленє уряджене заходом сьпіваків і читальників випало знаменито.

Межи гостями було трохи людей замісцевих. Шкода, велика шкода, що з такої оказиї, з такого сьвята так мало користає людей замісцевих.

Відограні були 2 штуки. Перша штука „Капраль Тимко", народна мельодрама в 5-ох актах, випала дуже добре.

Межи акторами виріжнили ся К. Сташків в роли Тимка капраля. Ролю будь що будь трудну і велику опанував п. К Сташків цїлковито.

Рівнож по мистецьки випали ролї: Гр. Демиди в ролї Гершка арендара, тілько шкода, що часто мацав ся арендар за ніс в страху, щоби тойже єму не відпав. Добре грала також А. Кільчицька-Вовчко рлю амантки і В. Прокопика в роли аманта. П. П. Грошко чудово грав, однак характеризований був так, що робив немиле вражінє через довгі патли.

Що же тичить другої штуки „На Старости лїт", то піднести належить, що знаменито впвязали ся з своєї задачі Ю. Бережницький і хлопець Д. Завойський, перший — зневажаний старик, а другий — внук тогож старика.

Роля Ганки в особі М. Стефановичової була знаменита однак не без малого блуду, без котрого мож було легко обійти ся. Блуд полягав в тім, що усьміхалась легко тодї коли не було потреби.

Обі штуки вдоволили публику цїлковито. Межи першою а другою штукою як і рівнож по представленю хор відсьпівав кілька чудових пісень.

Честь Вам Пітсбурські сьпіваки, честь Вам артисти-аматори. Не переставайте на похвалї, але трудїть ся з подвоєною силою на хвалу руського народа в Америцї.

Наочний сьвідок.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SVOBODA“
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly published every Thursday at 184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by Little Russian Nat'l Union of America.

Rev. P. Poniatyshyn, Superintendent.

Anth. Curkowskyj, editor.

K. Kirczow, manager.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the Post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“
часопись для руского народа в Америцї і орґан „Р. Н. Союза“, виходить що тиждня в четвер і коштує:
в Америцї на 12 місяців...$2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америцї на 6 місяців.....$1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листї, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтара або аґента на експресовім офисї, пішлїть нам, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
„SVOBODA“
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби єго адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Наші школи.

І знов розпочинаємо новий шкільний рік. Знов сотки наших дїтий по кількатижневім відпочинку заберуть ся до працї, щоб научатись свойого рідного слова, своєї рідної бесїди, сего найдоросшого скарбу, яким міг нас Всевишний надїлити. Знов сотки румяних личок молоденьких по ріжних „плейзах“ засядуть до працї, науки щоб свої серця ублагородняти, красшої долї добувати.

Наші люди дбають про школи се треба зовсїм безсторонно признати, Особливо тут в Америцї, на сїм добровільнім заточеню, стикаючись з ріжними людьми, пізнали наші люди, що брак просьвіти, брак знаня науки є великою а може і найбільшою хибою нашого народу. І тому, де лиш збере ся гурток наших людий, сейчас закладають свою церков а при нїй школу, де молодїж могла би „сьвітлом науки і знаня“ просьвіщати ся. Не треба тут шкільного примусу, як в старім краю, не треба силуваня, не треба кар, які накладають наші староства за непосилане дїтий до школи. Ми се зрозуміли, яка то біда, коли хто не знає „лїтери або нумеру“ як то кажуть. Але сї наші школи, уладжені на взір давних парохіяльних [illegible] багато не відповідають вимогам, які до них ставляєть ся. Головною причиною є як звісно брак фахових учителїв, які могли би подавати науку після якоїсь системи та учити так, як сего вимагають засади науки про виховане. Брак фахових учителїв відчуває ся дуже а наші люди не зрозуміли еще гаразд сего, що інакше може учити образований учитель а інакше дяк. Годї сему так дуже й дивувати ся.

Другою не менче важною перешкодою є брак відповідних підручників. Тут вже по наших школах дїйсне безголове. В декотрих школах учать з угорських підручників старого укладу, які найменчої наукової вартости не мають. Другі послугують ся старокраєвими підручниками, які є добрі під декотрим взглядом але для старого краю. Богато у них матеріялу для нас або непотрібного або зовсїм невідповідного і впрочім не кождий дасть собі з ним раду. Є еще і т. зв. Буквар виданий „обществом Качковского“ у Львові. Він може добрий для членів общ. Качковского але не для нас, не для наших дїтий, які бажають правдивої науки, а не баламути. Вкінци недавно тому вийшов з друку також буквар славно звісного Боруха. Хто знає Боруха, може догадатись, який се Буквар, хтож його не знає, сему вистане сказати, що то купа ріжних дурниць, які надавались-би для потомків Боруха а не для науки наших людий.

І так що нам остає? Нич! — Показуєсь, що ми властиво не маєм підручників таких, з яких можнаби черпати зерно здорової, правдивої просьвіти.

Та по сегорічній конвенції нашого покровителя „Союза“ постановили люди доброї волї, памятаючи на Арт. II. точку 3 b) статутів Р. Н. Союза занятись сею справою і може небавом дїжде ся американська русь своїх добрих шкільних підручників. Щасть Боже!

Перейдїм дальше до самої науки.

Чого учити по наших школах?

Звісно чейже усїм, як скоро наші дїти американїзують ся. Се прямо страшне. Мимоволї насуваєть ся гадка, що буде з нами за яких 50 лїт, чи хто буде знати дещо про Русинів? При теперішних обставинах певно нїчого доброго сподїватись не можна. З гори можна сказати, що удержать ся Чехи, Нїмцї, Жиди навіть Поляки і др. але ми перейдем до історії; про нас і слїду не стане, а ми короткозорі або не бачимо сего страшного наслїдку, або не хочемо його бачити, значить ся — позволяєм на се. Чи так є, не хочеть ся вірити. Чи ми за сей заробок, який дає нам американська країна, маєм виречись своєї народности, а з нею і віри, маєм перестати бути Русинами? І то тут, на свобідній землї, де не дізнаєм нїякого гнету? Чи маєм колись стратити нашу віру наш обряд прекрасний і кинутись під покров пресбитеріянської церкви? Нї, сего чейже і подумати годї! А чи ми справдї так мало відпорні, що американській нахабности не можем опертись? Чому Америка така сильна, могуча, чому перед єї майном весь сьвіт дрожить, чим она здобула таку силу, як не своєю культурою, своєю наукою, просьвітою? А наш язик може гірший від їхнього? Не треба під сим розуміти щоб ми не мали знати анґлїйського язика, без якого тут нич не вдїєм!

І чужому научайтесь
— як сказав наш незабутий Шевченко, але
.... свого не цурайтесь!
Бо хто матїр забуває,
Того Бог карає.
Чужі люди цурають ся
В хату не пускають
І не має злому
На всїй землї безконечній
Веселого дому.

Із наведених слів догадатись можна, яка повинна бути наука по наших школах та чого у них учити.

Загальних відомостий нехай набирають наші дїти в анґлїйських школах, до яких усї дїти безусловно повинні ходити, але сего, що нам рідне, найдорожше, найсьвятїйше, мають дїти научитись у нашій руській школї.

Перед всїм — наука віри, наука релїґії. В першій лїнії покликаний до сего сьвященик, який безусловно повинен 2–3 години тижнево посьвятити на сю науку. По при те, нехай і учитель не занедбує сего предмету. Поправне виголошуване молитов, важнїйші місця з катехизму та біблїйної історії — нехай перейде сам учитель а сьвященик лиш викінчить сю працю, заокруглить єї, додасть дещо від себе і так при кінци року буде дїтвора мати повний образ науки віри. Слїдував би тапер руський язик, яко найголовнїйший предмет. Тут треба звернути увагу, напружити усї сили, коли не хочемо попасти з одної неволї у другу, коли не хочем піти як то кажуть „з під ринви на дощ“. Тому велика задача тяжить на учителях. Вже нинїшне поколїнє дїтий не говорить між собою інакше, як по анґлїйськи. Чи так має бути? А як буде дальше? Богато наших людий не думає вже до старого краю вертати. І сї люди мали-б уже для нас пропасти? Нї! нїколи не може сего бути! Ми не сьміем до сего допустити! І як раз обовязок сей спочиває на наших школах.

Впоюйте у дїтий почуте руськости, учіть їх так сказати-б патріотизму на примірах з житя других народів, бо інакше ми пропавші.

Тут випадає також звернутись з зазивом до руських батьків і материй а головно таки до материй.

Ми упадем в борбі з впливами тутешнього краю, коли не прийдуть в поміч ряди руських материй, коли они від першої хвилї житя не дадуть дитинї руського почуваня, коли ся дитина не виссе з молоком матери любови до всего, що рідне, що своє. Коли Ви виховаєте дитину в руськім дусї, коли Ви навчите її признаватись до великого 30 мілїонового руського народу, тодї і в школї ся праця легче піде. Батьки працюють нераз тяжко, тож годї їм заниматись дїтьми а тим більше їх вихованем. Не позваляйте дїтям в дома бесїдувати по анґлїйськи, давайте їм добрі руські книжки до читаня, оповідайте їм цїкаві пригоди, казки і пр. а тодї дїти зачнуть інакше думати, стануть мимоволї добрими Русинами.

Але вернїм дальше до шкільної науки. По науцї руського язика приходить черга на науку історії Руси. Се тяжкий предмет для дїтий, але коли его представить ся образово, коли виклад учителя буде ясний та приступний, тодї навіть з приятностию будуть дїти його слухати і віднесуть справдїшну користь.

Старшим дїтям треба давати до читаня добрі, патріотичні книжки. Остає еще наконець наука сьпіву.

Вплив сьпіву на дїточу душу великий — се кождому відомо. Тому нехай управляють его з замилуванем в кождій школї, тим більше, що в Америцї кождий учитель обовязаний провадити хор а коли виробить ся у дїтий замилуване до сьпіву, то они тим охотнїйше будуть брати участь в сьпіві як старші. Також сьпіву з нот нехай виучують ся дїти постепенно, так, щоб пізнїйше, вступаючи до хору, мали вже потрібне знане теорії музики і сьпіву а тодї і наші хори, наші „Бояни“ стануть сьміло на рівнї з сьпівацькими товариствами иньших народів.

Згадати тут треба еще і театральні представленя для дїтий. Дїти дуже радо виучують ся театральних штук і звичайно дуже добре грають. Не треба отже і в сїм напрямі жалувати труду. Є досить дїточих штук наших або переведених з чужих язиків. Можна їх уживати по наших школах а се вельми поучаюче средство. Чому в сей спосіб не показувати дїтям наглядно, що і ми народ, що і в нас є свої скарби, яких ми може й не знаєм, та не уміем їх оцїнити.

Отсе були-б і усї вимоги, які поки що ставити треба до наших шкіл, коли хочем з них мати який – такий хосен. Але і се сказати треба, що не всї у нас інтересують ся школою а се великий блуд, велика хиба. Нехай батько мати зайде часом у школу, звідаєсь за свою „потїху“ а тодї дїти, видячи що родичі сим займають ся і собі почнуть до школи з більшим довірєм відноситись.

Я певний, що отсї стрічки не віднесуть такого успіху, як би я сего бажав, але може бодай дехто зацїкавить ся сим, то се буде вже для мене великою нагородою.

Учитель.

Бандитський напад Поляків на Русинів.

В Жовкві стала ся 13 го серпня с. р. подія, що являєть ся найвірнїйшою ілюстрацією польско-руских відносин в Галичинї, які звертають на себе увагу цїлої держави. Доси ми чували про бандитські напади Поляків на поодиноких Русинів або незначні гуртки, але в Жовкві — як доносить „Дїло“ — уладжено масовий, узброєний напад на кількасот Русинів в часї руської забави. Стало ся се ось як:

В лїсї „Гараю“ коло Жовкви відбувала ся 13 го серпня велика забава, уладжена заходом жовківських товариств, при співучасти львівских товариств „Сокіл“ і „Зоря“. Забава, що стягнула яких тисяч осіб, між ними близько триста самих Львовян, протягнула ся до пізного вечера, а поворот зелїзницею до Львова визначено до пів до 10-ої. Та видко жовківській Польонії, котра заставила напів руське місто памятниками „народових“ героїв, Жулкевского і Собеского, було дуже не по нутру, що приїзд соток Русинів розворушив місто і скріпив в нїм руського духа. Тому уплянували месть і то в формі доси нечуваній. Вже від самого вечера реставрацию на двірци виповнило кількадесять жовківських Ляшків, переважно писарчуків, низших урядників і ремісників з „Gwiazd-и“. Запиваючись при буфетї, висьпівували охриплими голосами „Hej bracia Sokoły, „Bartoszu, hej ostre kosy nasze“, „Jeszcze Polska nie zgineła“ і т. п. Се був очевидний знак, що ладить ся провокація рускої публики, яка ще находила ся на забаві в лїсї. Та чим близше до повороту руської публики, банда польських провокаторів робила ся все зухвалїйшою і крикливійшою. На стацию поприходили вчаснїйше руські гуртки, переважно цїлі родини, з женщинами і позасїдали коло столів. Польські провокатори, знетерпеливлені дожиданем на головну руську публику, вже тепер кидали обидливі слова під адресою Русинів, а декотрі з них посували ся до такої брутальности, що нї сїло нї пало виривали крісла з під руських гостий, не зважаючи на нїякі протести. Згодом наблизила ся пора від'їзду і перон заповнив ся сотками руської публики, що надтягнула з лїса. Богато сїдало просто до поїзду, особливо женщини, а на кінци надійшли умундуровані руські Соколи зі Львова, селянські Соколи з Ляшок мурованих під Львовом, попереджувані сокільською музикою з Малехова та чимало иньших осіб. Музика з Малехова, зложена з дутих інструментів, відограла пісню, а відтак хор заінтонував сокільський марш. Тепер жовківська Польонія розпочала свою роботу. Перед двірцем коло шин стовпила ся ватага, зложена з яких 150 людий, і рівночасно з руським сьпівом затягла а властиво заревіла запитими голосами польський сокільський гимн „Hej bracia Sokoły“. Настала дика какофонія, а коли через хвилю оба сьпіви втихли, з боку польської ватаги посипали ся слова: hajdamaki, zbóje, rizuny і иньші подібні епітети. У відповідь на се Русини стали сьпівати „Не пора“, підступаючи рівночасно до польських провокаторів. Тепер настали страшні сцени. Поляки заревіли: „marsz ztąd, precz hajdamaki!“ і кинули ся з колами, камінем, боксерами, палицями та пястуками на руських Соколів. Посипали ся перші удари, але в одну мить сцена змінила ся як в кінематоґрафі. Топірцї руських Соколів, з якими приїхали на попис в часї забави, засвистїли у воздусї, рівночасно коли польских бандитів опинили ся на руских руках і кільканайцять провокаторів покотило ся по земли. Настав такий крик, що чути було його аж до міста. На поміч нападеним Русинам стали вискакувати із стоячого поїзду мужчини і всї разом гонили ватагу польських бандитів, пражучи їх куди попало. На стациї настав нечуваний переполох. Польські провокатори дерли з криком всїми дверми на другий бік двірця в сторону міста, а разом з ними, серед загальної панїки, втїкали з вереском і виском сотки жидів і жидівок, що вийшли були на стацию на променаду. Все те тревало може дві мінути і за той час цїла стація була очищена до послїдної ноги з польських хулїґанів. Серед загальної метушнї і крикняви повиходили на перон деякі польські інтелїґенти, між ними інспектор жовк. полїції. Гурток Русинів окружив їх і серед окликів обуреня показував їм чотири грубі коли, відобрані польським бандитам. Були се коли, виломлені зі штахет, завгрубшки здорового мужеського рамени, ще з цьвяхами.... „То польска культура! То польська сила“ — говорили обурені Русини до польських інтелїґентів а рівночасно з вікон цїлого

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

поїзду, готового до відїзду, роздало ся з соток грудий: Ганьба і т. п. Обурене нападених Русинів було так велике, що за кількома наворотами вискакували з поїзду, аби розправити ся з польськими хуліґанами, не могучи очевидячки розріжнити виновних від невиновних, та не знаючи, що властиві напасники лизали ся з одержаної прочуханки далеко за двірцем. З тяжкою бідою рушив поїзд назад до Львова, спізнившись о доброї чверть години. Між польськими хуліґанами були наші сердечні, кацапи.

Головний гершт напасників обірвав від нападених Русинів такого прочуханця, що по тім відразу можна його тепер пізнати. З нашої сторони потерпіло особливо двох Соколів, з котрих оден дістав колом по голові, а другому скалічено ударом палиці ніс. Напасники кидали камінем навіть на руські женщини, одна з них дістала камінем так сильно в плечі, аж їй блюзку подіравило. Цікаве зазначити також і се, що хоч провокація була аж надто явно уплянована і хоч всі на двірци побоювали ся заздалегідь бучі, не було ніякої сторожі безпеченьства, а інспектор поліції, який аж в часі нападу виринув на двірци, відповів на інтерпеляції жовківських Русинів, які також явили ся на стациї досить численно, цинічно: Co ja temu poradzę? Справу небувалого доси прояву польської нетерпимости віддають Русини на судову дорогу, тим більше, що мають таке клясичне corpus delicti, як згадані чотири коли, котрі привезено до Львова. Нині Русин в Галичині, на своїй прадідній земли не може показати ся на публичнім місци неприготований до оборони своєї чести і здоровля. Та нехай Поляки не гадають, що погроми Русинів в краю підуть їм так гладко як у Львові. Нехай вже раз знають, що Русини будуть боронити ся перед польською аґресивностию з ще більшим завзятем, а досьвід з Жовквою повинен їх раз навчити, що Русини у східній части краю находять ся в більшости.

Конкурс.

Головний уряд Р. Н. Союза отсим росписує конкурс на написане слідуючих шкільних підручників для американсько-руських шкіл:

1) Буквар,
2) Перша читанка,
3) Малий Катехізм.

Услівя: Підручники мусять бути писані фонетичною правописею, приноровлені до тутешних обставин і писані на лад відповідних анґлійських книжок. Однак в них мусять бути подані і короткі відомости про нашу стару вітчину (істор. і ґеоґр.). Підручник під числом 3) рівнож має бути писаний фонет. правописею, має бути практичний і мусить дістати апробату Преосьв. Владики С. С. Ортинського.

За найлутші праці двох перших підручників (1) Буквар і 2) Перша читанка) визначає ся надгороди по 100 дол., а за 3) Малий Катехізм 50 дол.

Речинець: до 1 го січня 1909 року.

Праці належить писати на одній стороні 8 ки, четким письмом і присилати невідписані, лиш зазначені моттом. Се саме мотто треба написати на залученій з працею, замкненій коверті, в якій має містити ся імя і назвиско та адреса автора. Праці належить присилати, як рівнож і відносити ся по всякі близші інформації і обясненя до Rev. P. Poniatyszyn, 324 Washington Ave., Elizabeth, N.J.

Д. Капітула пр.
С. Ядловський скр. ф
Т. Лабовський скр. р.
А. Шаршонь кас.

ОГОЛОШЕНЄ до всїх членів Р. Н. Союза і їх Урядників.

Отсим подає ся Вам до відомости, що всї члени Р. Н. Союза, котрі, чи то будучи хорі, чи ще за здоровля хотять змінювати своїх спадкоємців або робити послідні волі, мусять робити се на відповіднім до сего блянкеті Р. Н. Союза — „Зміна Спадкоємців" а не на яких небуть картках. Місцеві урядники, а взглядно секретарі, мусять уважати на се, і в випадках, де член хорий або здоровий хоче змінити своє посмертне, мати мусять під руками повисші блянкети „Зміна Спадкоємців" і на них тілько змінювати. В случаю колиб член захорів і хотів змінити посмертне а секретар немав під рукою висше згаданого блянкету, в такім разї секретар має виписати таку зміну на папери в слідуючий спосіб:

Зміна Спадкоємців.

Я .....
член братства (тов.).....
в..... відділ...
Р. Нар. Союза в Америці,
число грамоти..... отсим
уневажняю виіменоване моїх попередних спадкоємців, означених в декларації і настановляю і іменую моїми спадкоємцями і назначую суму яка кождому на случай моєї смерти має бути виплачена як слідує:
.....
Дано в.....дня....19..
Сьвідки.
Власноручний підпис.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.
Дм. Капітула, предс.
Т. Лабовский, секр.

Папері листові з образцями — 25 штук 50 цнт.; метрики всякого рода по 3 цнт. за одну; книжки молитовні і сьвітскі по дешевій цїні — цїнники висилаєсь на жадане. Адресувати належить
SVOBODA
184 Hudson Str., New York

Новинки.

КАЛЕНДАР.

Вересень.

3	Ч.	Тадея апост.
4	П.	Агатеника, Зот. Север
5	С.	Лукна мч., Іринея свич
6	Н.	Евтихія свич
7	П.	Вартоломея ап., Тита
8	В.	Адріїна і Нат мч.
9	С.	Пимона прем., Ліверія

До усїх Вп. Передплатників залягаючих з передплатою.

Просить ся о ласкаве вирівнане залеглих передплат, бо в противнім разї будемо в неприятнім положеню здержати дальшу висилку часописи. До сего примушує нас також і нове право, яке не дозволяє висилати часописи почтою там, що з гори не мають оплаченої часописи.

Редакція.

— В Вінніпеґу в Канаді 28-го серпня с. р. арештовано протестантського пастора Віктора Генніґа, який знасилував за вівтаром 14-літню свою ученицю, Л. Корнберґер. Пізнійше показало ся, що пасторови се не трапило ся перший раз, та що таких случаїв є більше. Він звичайно своїм ученицям казав приходити до себе на приватну науку, але давати які обясненя, якого рода се є наука, він під дуже строгими карами заказував. Сам пастор має 40 літ і є другий раз жонатий.

— З днем 1го вересня війшло в житє нове право (про котре ми свого часу доносили) після якого віритель може довжникови з пейди обтягати свою належитість — але в такім лиш випадку, коли ся пейда перевисшає суму 12 долярів в тиждень. Кромі сього, після иньшого права, уважає ся за переступство і судово карає ся, уживанє такої самої або подібної назви яку вже має иньша корпорація.

— Припадково зовсім відкрила нюйорська поліція дня 28-го серпня під ч. 102 3 Стр. зовсім гарно з'орґанізовану злодійську академію. В школї побирали науку самі діти а учителькою була старша жінка Ліль Суллівян. Усїх арештовано.

— В Пітсбурґу жінка якогось Д. МкОнтир осягнула рекорд, обдаровуючи його в ратах що 15 місяців одною дитиною. Дня 30 серпня в сей спосіб обдарувала щасливого мужа дитиною № 20. Всї діти живуть, а є того 12 синів і 8 дочок.

— Трилїтна убійниця. В Холмі (в Росії) трафив ся випадок, якому прямо годі повірити. Господарі Блашики лишили дома трилїтну донечку і однорічну дитину в колисці. Коли батьки повернули, застали в колисці дитину закровавлену з раною в груди. Понесли дитину до лїкаря, але було вже за пізно і дитина померла від упливу крови. Опісля показало ся, що сего кровавого чину допустила ся трилїтна донечка Блашиків. Сама розказала, що дитина плакала, а коли не хотїла утихомирити ся, вона взяла ніж і застромила його дитині в груди.

— Де діваємо час? Один статистик обчислив, що пересічно людина потребує один цїлий рік вбирати ся і розбирати ся, девять місяців вмивати лице і руки, пять лїт писати, сїм лїт і шість місяців забавляти ся, дванацять лїт і шість місяців читати а двацять лїт спати. Два роки і 6 місяців не робить ся нїчого. Люди, що їдять по реставраціях збувають девять місяців свого житя простою нетерпеливостю, поки кельнер принесе їду.

— Після обчислень вмирає річно на цїлім сьвітї 33 міліони людий. З того припадає на один день 41.534, на одну годину 3730 а на секунду 62 людий. Пересічно доживають люди 30 лїт. Четверта часть всїх людий вмирає перед семим роком а майже половина перед сїмнайцятим роком житя.

— Найбільші міста на сьвітї. Найбільше місто є Льондон, бо має 4,536.541 мешканців і 616.461 домів. Величина міста виносить 30.500 ha. На один ha припадає 148 мешканців. Ню Йорк має 3,716.139 мешканців і займає 82.500 ha, так що на ha припадає 45 мешканців. В Парижи є 2,721.728 мешканців а на однім ha мешкають пересічно 350 душ. Відень має 1,647.975 мешканців і займає простір зверх 17.200 ha, на один ha припадає 97 мешканців. Берлїн має 2.033.900 а Петербург 1,450.000 мешканців. Американці сподіють ся, що за яких 10 лїт мати ме Ню Йорк 10 міліонів мешканців. Дай Боже!

— Вкрадена дївчина. До Кишенева приїхала недавно зі своїми родичами до свояків молода дївчина В-а. Того самого дня прийшла до неї невідома дївчина, вбрана в одяг милосерної сестри і сповістила, що її тїтку покусала скажена собака, а при тім попросила В-у, щоб відвідала її в шпитали. В-а пішла і назад не вернулась. На другий день прийшов якийсь добродій з листом від В-ої, котра донесла, що її вкрали невідомі особи і вимагають за єї визволенє 1000 карбованців. „Добродія" затримано. На допитї він росказав, де пробуває В-а. Поліція пішла до вказаного мешканя і тут господар розповів, що в той день, коли „вкрадено" В-у, до нього прийшли невідомі люди з револьверами в руках і зажадали, щоб він дав їм на ніч свою кватиру. Незабаром потім привели молоду дївчину, що зїсталась ночувати вкупі з невідомими людьми. Поліція вжила всїх заходів, щоб розшукати злочинців. І виявила ся дивна річ, що В-а сама з'орґанізувала сю „крадіж" з тою цїлию, щоб видурити у своїх родичів 1000 карбованців.

— З місцевости Тафт в Канаді дістав держ. прокуратор Барт у Львові „вирок смерти" за Січинського. Вирок писаний на машині починає ся отсими словами: „Wyrok. W imieniu Towarzystwa socjalistycznego w Ameryce został prokurator p. barth we Lwowie —skazuje się dnia 20 lipca 1908 w godzinie 12 przedpołudniem na śmierć przez powieszenie". Під сим письмом є кільканайцять великих букв, себ то початкових букв назвищ.

— Замах на баварського короля? З Монахова (Німеччина) доносять: До замку Фірстенед, в якім перебуває божевільний король баварський, Отто, дістав ся потайно якийсь Італієць і зміг зайти аж до дверий спальні короля, де єго спіймано. Арештований не хотів сказати, в якій цїли йшов до короля. Підозрівають, що він хотів виконати замах на короля.

— Як відомо, в Марокко (Африка) від довшого часу точила ся завзята боротьба поміж султаном Абд-ель-Азізом і його збунтованим братом Муляй Гафідом. Як доносять телеґрами 23-го серпня сточено рішучий бій, з котрого султан вийшов на голову побитий, а брат його оголосив себе султаном Марокко.

— Дня 29-го серпня до цїсаря Франц Йосифа прибув архикнязь Генрик Фердинанд і просив о виасиґнованє одного міліона корон на покритє своїх довгів. Цїсар місто гроший вцїдив архикнязеви здорову пощочину і заявив, що і зломаного сотика не дасть. Видко що бути архикнязем тепер також досить кепський бизнес.

— В недїлю, дня 23-ого Серпня с. р. відбув ся перший руський мітинґ маючий на цїли основанє руської орґанізації на Westchester. N. Y. По довших промовах і дебатах рішено заснувати Товариства під назвою „Зоря". Цїлею товариства буде гуртувати Westchester ських Русинів до просьвіти і до своєї народности, спомагати своїх членів морально і матеріяльно підчас слабости. Рішено в короткім часї отворити читальню на Westchester, N. Y. На початку вписалось до Тов. поверх 30 чл. а добр. датками яко основателї зложили поверх $15.00. Вибрано уряд до якого входять Андрій Кашинський предс., Волод. Бучинський заст. Іван Городницький секр., Марія Яхніцка заст., Іван Олїйник кас., Федь Юревич конпрольор. По виборі уряду промовляли деякі з членів, а на конець відсьпівано народний гим „Ще не вмерла Україна".

І веселі та з вірою у красшу будучність розійшлись домів. Такий то був перший мітинґ в Westchester. А ви Родимці, які ще не маєте де у себе Руської орґанізації, хоть би вас було і мале число, зійдіть ся (подібно як на Westchester) і закладайте Тов. і Читальні. Лиш в лучности сила. Who will be next.

Мих. Угорчак.

— Перша Служба Божа і благословенє вівтаря в церкві сьв. Володимира в Скрентон, Па. відбуде ся 6 вересня 1908 р. Церков знаходить ся при улици North 7-th Str. і Lackawanna Ave.

На се велике сьвято запрошує ся всїх чесних Русинів так з Галичини як і Угорщини зі Скрентон і околиці.

Комітет парохіяльний.

НАСЛЇДКИ ШКАНДАЛЬНОЇ КОНВЕНЦІЇ „СОЄДИНЕНІЯ".

Сотки писем надіслано до редакції „Свободи" і то від брацтв і осіб приватних з запитом, чи „Соєдиненіє" по Конвенції і на дальше остає греко-католицькою орґанізацією. На те публично заявляємо, що по Конвенції оно перестало бути греко-кат. а стало ся шизматицькою, нехристіянською орґанізацією, до котрої жаден греко-католик не повинен належати, бо цїлий уряд „Соєдиненія", редактор і ті всї члени Соєдиненія, що безчещають Голову Церкви, нашого Владику, тим самим підпали клятві церковній і не суть більше греко-католиками, хоть би і після слів Делеґата Апостольского.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляє ся всїх парохіян церкви сьв о. Николая в Elmira Heights, N. Y., що річний мітинґ відбуде ся в недїлю дня 6-го вересня з слїдуючим порядком: 1. Обрахунок книжок і справозданє касове; 2. Вибір нового уряду і віддане книжок новому урядови. 3. Ухвали на слїдуючий рік і т. и. Після ухвал міт. з минувшого року не може бути урядником сей, хто не буде мати виплаченої колєкти. Виняток лише тоді, коли викаже ся, що довший час не робив і в наслїдок того не міг платити. Неявивший ся підлягає карі після церковного статута.

К. Мовчан, пред.
І. Тарбай, кас.
А. Варян, секр.

БАЛЬ! БАЛЬ! БАЛЬ!

Даємо до загальної відомости, що гр. кат. парохія в Ансонії, Конн., уряджує Баль дня 7-го вересня с. р., на котрий запрошує всїх честних Русинів і Русинок. Баль відбуде ся в German Hall на Мейн Стріт. Початок о годині 1-шій по пол.

За добру забаву ручить:
Теодор Ціркот, прдс.
Данило Шкурат, секр.

ЛОТИ і ДОМИ
се найлутший і найбезпечнїйший спосіб складаня гроший. Маю доми і лоти на продаж в Ню Йорку в найвідповіднїйших і найгарнїйших місцях. Дуже догідні услівя. Жадайте плямів і інформацій у S. Joachim, 448 W. 46 Str New York, N. Y. (36-37)

ДО ВІДОМОСТИ УСЇМ ВП. СЕКРЕТАРЯМ МІСЦЕВИХ і ВІДДІЛІВ.

До днесь кільканайцять брацтв і тов. надіслали нам уже жадані викази членів, що хотять діставати часопись печатану словацьким письмом. Позаяк хочемо, щоб 1-ше число згаданої часописи вийшло уже 1-го вересня, тому просить ся усїх місцевих д. Секретарів, які залягають еще з присилкою виказів, щоб тоті сейчас надіслали на адресу: „Swoboda" 184 Hudson Str. New York, N. Y.

Редакція.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Віче

заходом Українського Тов. „Гайдамаки" відбудесь велике всенародне ВІЧЕ в НЮ ЙОРКУ в гали Metropolitan Place, ч. 64, (коло Manhattan Lyceum Hall E. 4 St.) в суботу дня 12-го вересня 1908 о год. 8-ій вечер.

Українці! Мраки і тумани залягли над американською Україною, а поміж ті мраки і тумани ходять ріжні духи зі смолоскипами в руках і накликують бідний народ до просьвіти — орґанізації. Але місто до — просьвіти — орґанізації, сї людці ведуть народ — в темну пропасть. Ходіть за нами! кричуть они, ми есьмо правдиві діячі народу. В нас спасене бідного люду! А бідний народ вірить злим духам іде за ними а они ставши над пропастію, дивлять ся глумом як бідний народ падає в ту пропаст і тоне. Українці! Самі себе спитаймо? Поки мемо придивлятись спокійно і терпіти під зволоч? А зволоч видячи ту тепеливість далї бенкетує — гуляє. —

Ми – Українське – Тов. „Гайдамаки" видячи конечну потребу сего віча, кличемо до Вас Українці.

Прибудьте на се віче, где всї разом запротестуємо проти сеї зволочи і викинемо се сьміте з власної хати раз на все а збудуть ся слова незабутного поета Шевченка, що:

В своїй хатї,
Своя, правда і сила і воля.

Українське Тов. „Гайдамаки".

German Savings & Deposit Bank
Corner 14th & Carson Sts., Pittsburg, Pa.

Русини! German Savings Deposit Bank, Pittsburg, Pa. South Side, cor. 14th & Carson Str. з $100.000.00 капіталу, $600.000.00 надвишки, з $60.000.000.00 річного обороту, стоїть під державною контролею, є найпевнїйшим Банком, де Родимці можуть складати на 4% ощадности. Гроші вислані через сей Банк доходять точно. Ту продає ся шифкарти, залагоджує ся справи нотаріяльні, військові і иньші. Удїляє ся порад устно і письменно. Урядник Русин. — З поважанєм
Ерни, предс., Міллєр, касієр,
Ал. Бучак, ур. відділу загран.

Папері листові і переписні листки
з портретом:
Січинського, Шевченка, Котляревского і Лисенка
продає Руська Книгарня по цїн 50 цт. за 25 штук. Адрес:
RUSKA KNYHARNIA
404 BROADWAY. SCRANTON, PA.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СПРАВИ „СОЮЗА".

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.

Їх(Преосьвященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балог,
712 Carson Str. S. S. Pittsburg, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Федор Гут. Кульчицький
Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Голова, Shamokin, Pa.
Андрей Стефанович, Pittsburg, Pa
Алексій Горбаль, Ansonia, Conn.
Михайло Чегін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chesnut Str. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Chicago, Ill.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин, 324 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
Ант. Цурковський, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Менаджер друкарні:
К. Кирчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головний орґанїзатор:
Андрей Гела,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз" — одинока руско народна організація в Америці.

Принимає членів від 1 року до 40 літ життя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разї смерти члена кляси „А" (цїле посмертне) $1000.00,
В разї смерти члена кляси „Б" половину посмертного $500.00
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" 400.00 дол.
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" 200.00 дол.
Посмертне за дїти від 15.00 до $300.00.
В разї утрати: а) обох очий міг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Для отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родинї $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне
для П. П. Секретарів Р. Н. Союза.

Повідомляю раз на все, що всї гроші належачі до кляси Р. Н. Союза, посилає ся так: на money-order-ах або чеках виписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Посмертні вісти.

Форґач Іван, муж Єлисавети, членкинї Р. Н. Союза від. 152 Homestead, Pa. помер 6 Серпня с. р.

Іваник Іван, член Р. Н. Союза від. 48 McKeesport, Pa., помер 29. липня с. р. Небіщик походив з Галичини села Терепча, пов. Сянік.

Вічная память!

Ч. 648. КВІТ $1000.00

на тисяч долярів, котрі п. Настя Грозьо отримала яко посмертну запомогу по мужу Антонїю з Головної Каси Р. Н. Союза в Америцї.

Rhone, Pa. 19. Авґ., 1908.

Анастазія Грозьо.

Сьвідки:
Василь Федак,
К. Лярентович.

Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америцї. Від. 29.
Тимко Гулик предс.,
Гавр. Озога секр.

Ч. 649. КВІТ $1000.00

на тисяч долярів, котрі п. Катерина Чупак отримала яко посмертну запомогу по мужу Михайлї з Гол. Каси Р. Н. Союза в Америцї.

Mt Carmel, Pa. 1908.

Катерина Чупак.

Сьвідки:
М. Н. Галькович,
Іван Голда.

Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америцї. Від. 75.
Т. Хомяк предс.,
Іван Голда секр.

Ч. 652. КВІТ $400.00

на чотириста долярів, котрі п. Стефан Тирпак отримав яко посмертну запомогу по женї Аннї з Гол. Каси Р. Н. Союза в Америцї.

Trauger, Pa. 22. Серп. 1908.

Стефан Тирпак.

Сьвідки:
Мих. Молчан,
Мих. Бучко.

Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америцї. Від. 32.
Фр. Маєрнїк предс.,
Мих. Молчан секр.

Ч. 653. КВІТ $100.00

на сто долярів, котрі п. Іван Грицко отримав яко надзвичайну запомогу за нев. слабість з Г. Каси Р. Н. Союза в Америцї.

Mt. Carmel, Pa. 14. Серп. 1908.

Іван Грицко.

Сьвідки:
Василь Кохан,
Антоній Борис.

Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америцї. Від. 2.
Димтр. Коропчак редс.,
Ів. Воргач секр.

Рух
віддїлах Р. Н. Союза.

РУСИНИ З ДЖЕРЗИ СИТІ і ОКОЛИЦЬ!!!

Без вступного принимає ся до Руского-Молодечого Клюбу Поступового, В. 70, в Джерзи Ситї, Ню Дж. в місяци вересни, а до Р. Н. Союза після статутів.

Товариство платить запомоги 5 дол. тижнево в разї слабости, а 80 дол. на похорон в разї смерти. Товариство буде удержувати школу для неграмотних і науку англійского язика від 1-го жовтня. Товариство уряджує вечерки і театральні представленя. Товариство старає ся о сптізенські папери для неситізенів.

Члени Товариства старають ся о вишуканє лучшої роботи для других членів.

Місячна вкладка 25 цнт.

Тому братя Русини користайте з нагоди і приступайте численно до нашого Товариства на мітингу, котрий відбуде ся в пятницю, дня 11. вересня і на котрім то мітингу принимаємо нових членів без вступного!

Мітинґи відбувають ся в Пятницю по 10-ім кождого місяця,— в гали церковній.

За уряд:
Лука Павелчак предс.,
Дм. Саноцкий секр.,
Мих. Бережняк кас.

MT. CARMEL, PA. бр. сьв. П. і П. від. подає до відомости, що вибрано слїдуючий уряд: М. Пачута пр., Ів. Жатко з. пр., П. Мариняк скр. рек., Гр. Шляхта скр. фін., Ів. Боднар кас., Й. Гаспер хорунжий, Ів. Данковчик капіт., М. Боднак записн., М. Троян доз. хорих, Ст. Негрей післанець, П. Михалов, Гр. Баличик і Гр. Гук контр., М. Шляхта дверник. Адр. брацтва: Paul Mariniak, 219 South Plum Str., Mt. Carmel, Pa.

П. Мариняк скр.

CENTRALIA, PA. бр. сьв. Димитря, від. 90 подає до відомости своїх членів, що місячні мітинґи від тепер будуть відбувати ся в домі п. Гр. Завка 15-го кождого місяця. Початок мітингу точно о 3-ій год. по пол. Хто не явить ся, буде вимазаний.

Ф. Флуцович.

PRICEBURG, PA., бр. сьв. Вас. Вел. від. 19, подає до відомости, що в місяцях вересни, жовтни і падолисті буде принимати ся до бр. за половину вступного. Мітинґи відбувають ся в першу неділю по 15-ім в руській школї в Олифант, Па.

Ст. Сисак секр.

YOUNGSTOWN, O. бр. сьв. Арх. Мих. від. 140 подає до відомости, що на річнім міт. дня 9-го серпня вибрано слїдуючий уряд: К. Шелевач предс., Ю. Глеза з. предс., І. Сушко секр., Й. Приставш з. секр., Ів. Фик кас., Гр. Душни з. кас., Ст. Гринько і Ів. Рудек контр. ком., Ів. Ксенич двер.

Іл. Сушко секр.

CLEVELAND, O. бр. сьв. Йос. Обр. від. 93 сею дорогою взиває своїх членів, щоб точно приходили на мітинґи, бо в противнім разї підпадуть карі після статутів

Уряд.

ELMIRA HEIGHTS, N. Y. бр. сьв. Арх. Мих. від. 8. оголошує нововибраний уряд: Кузма Мовчан предс., А. Кавулич зас. предс., В. Федчик кас., В. Співак з. кас., Ів. Тарбай скр., Ал. Варян з. скр., М. Коленич докт., Г. Скалько з. докт., В. Драбов господар, С. Кавулич хорунж., І. Курила до фляґи, А. Харчишин, Ф. Руцький і Ф. Цпін контр.ком. Міт. відбувають ся в кожду першу неділю по 20-ім в гали під церквою на 14 стр. Адр.: John Tarbay, Box 57, Elmira Heights, N. Y.

Ів. Тарбай секр.

ST. CLAIR, PA. бр. Усп. Пр. Д. Марії, від. 88. подає до відомости, що вибрано слїдуючий новий уряд: С. Мацко предс., Т. Дадьо з. предс., Д. Гриценко кас., М. Кузьма з. кас., Т. Судя секр., П. Панцьо з. секр. і опікун хорих, С. Пушкар контр., П. Луців капітан, М. Лазорчик дверн. Мітинґи відбувають ся в кожду неділю по 20-ім точно о 2-ій год. по пол. в домі п. Ф. Судї. Адреса: T. Sudia, Box 100, Cross Fork, Pa.

Т. Судя секр.

ОГОЛОШЕНЄ.

Отсим подаю до відомости всїм віддїлам „Сестрицтва Сьв. Ольги в Америцї", що 7-го Вересня (на Labor Day) сего року, відбуде ся Конвенція тогож Сестрицтва в Ню Йорку в гали церковній під ч. 332 E. 20th Str. Порядок Конвенції: Рано о год. 9-ій Служба Божа на інтенцію Сестрицтва, а по службі Божій парастас за померші сестри. Відтак зачне ся конвенція, котру отворить головний предсїдатель о. Підгорецкий. Взиваю всї делеґатки, щоби явили ся в той день на конвенцію на означений час. Так само запрашаю ся всї Ню-Йорські сестри, і з околиць, аби зібрали ся точно о годинї 7 вечером в „Народній Ческій Будові" 321 East 73 Str. в Нюйорку де буде продовжатися Конвенція.

Стефан Калакука, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня балїв, представлень, сходин і т. п. друкує ся в "Свободї" по цїні одного цента від слова за один раз. Гроші треба присилати наперед.

ПРЕДСТАВЛЕНЄ і БАЛЬ.

Рус. товариство „Тисьменица" 144 від. Р. Н. Союза устроює театральне представленє: „Пан Писар" штука в 3 ох актах і „Іцко Сват" в 1 актї в суботу дня 5-го вересня 1908 р. в Manhattan Lyceum Hall 66—68 E. 4th Str. New York. Початок точно о год. 8-ій вечером. Каса отверта о год. 7-ій вечером По представленю Баль і почта любови. Цїни місць: 1-рядні 75 цт., 2-рядні 50 цт., 3-рядні 35 цт., балькон крісла по 35 цт., стоячі місця 25 цт. Музика проф. Смолїнського. Просим всїх Русинів і Русинок з міста Ню Йорку і околиці о численну участь в нашім предстевленю і Бали та поччї любови. За чесну обслугу і добру забаву ручить

Комітет.

Філядельфійсьна „Читальня Просьвіти"

Устроює вечерок в Суботу 12-го вересня 1908 в New Academy Hall, 523 S. 4 Str. Початок о 7 год. вечером. На означений час запрашаєм всїх тих, що люлять чесно і весело забавлятись. Будем старали ся, щоби гостї були вдоволені.

Вступ для мущин по 15 цнт., а для женщин по 10 цнт.

Комітет.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ

з добрим теноровим голосом пошукує посади. Знає вести нотний хор і школу. Голосити ся на адресу: 35-7

F. Tymkevych
250 Court Str., Newark, NJ.

ДЕ Є

Демко Леньків, родом з Коленян, пов. Чортків, Галичина. Рік тому, як приїхав до Америки. Хтоб про нього що знав, просить ся донести на адресу:

El. Lenkiw (5-8)
Box 1067, Fort William, Ont. Canada.

КОНКУРС.

Потрібний сейчас дякоучитель в парохії СС. Кирилла і Методія при старій церкві в Olyphant, Pa. — Платня $35.00 місячно доходи. В міру заслуг дяко-учителя для парохії, платня буде підвисшена до $50.00 місячно.

Вимоги: 1) Докладне знанє нотного сьпіву, так щоб міг управляти хором на 4 голоси.

2) Голос чистий теноровий

3) Безусловна тверезість і моральне поведенє.

Розуміє ся само собою, що кандидат на сесю посаду мусить бути з пересьвідченя політичного Русином народовцем а не москвофілом.

Rev. P. S. Hryvnak,
Box 375, Olyphant, Pa. Lack. Co

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим повідомляю всїх інтересованих, котрим би на сім залежало, що моя теперішна адреса звучить:

Stephan Milanovich
95 Grand St., Jersey City, N. J.

ОГОЛОШЕНЄ.

Потребую зараз до заряду дому і кухні, женщини Русинки інтеліґентної, котра добре розуміє ся на краєвій кухни. Голоситись на адресу.

Rev. V. S. Hryvnak,
Box 375, Olyphant, Pa. Lacka. Co.

ОГОЛОШЕНЄ.

Особа в середнім віці, порядна і тверeза, розуміюча ся на кухни, найде сейчас місце у сьвященника, безженного, недалеко від Ню Йорку. Перше ньство мають бодай трохи інтеліґентнїйші та такі, що вже були в обовязках.

Голосити ся: „Swoboda" (для сьвященника) 184 Hudson Str. New York, N. Y.

МАРІЯ ҐЕРЦ

дипльомована акушерка
(повитуха)

говорить всїми славянськими мовами, тому просить Русинів, щоб удавали ся до ньої

218 Grand Str. (поміж Henderson і Grove ул.)
Jersey City, N. J. 33-45

— Подає ся до загальної відомости, що Славяньске Емігрaцiй не Товариство (Slavonic Immigrant Society) перенесло свій офіс з 35 Broadway на 9 Old Slip, зараз коло стациї елевайтру на Ганновер Сквер.

НАШІ ОБОРОНЦІ.

Попри червоні складові части находить ся в нашій крови не звичайно богато білих клїтин. Вони суть для крови незвичайно важні, позаяк їх обовязком є хоронити людський орґанїзм перед бацилями і заразками недуг. Як що лишень сї заразки нападуть який орґан, то сейчас розпочинає ся завзята боротьба поміж ними а білими клїтинами крови і побіда зовсім залежить від якости крови. Коли кров є здорова і сильна, то напад відбиває навіть без відома тої особи, в якої орґанїзмі відбуває ся боротьба; але коли кров є слаба, то бацилї виграють. Натура сейчас Вас повідомлює о стані Вашої крови. Як що лишень кров ослабне, спостережете страту апети ту і сил, блїдість і змученє. Будете потребували Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина, який дїлає безпосередно на орґани травленя, витворюючи натуральний апетит, докладне травленє, чисту і обильну кров та сильні нерви. У всїх того рода недугах се є одинокий певний лїк. По всїх другсторах.

Jos. Triner, 616-622 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Заснованє Читальнї ім. Тараса Шевченка в Дерби, Конн

Кождому чоловікови побіч хлїба і одїня найбільше потрібна наука. Хто еї має того всюди люди поважають, той не так важко мусить працювати, бо наука знає лїк на те, щоби тяжке житє стало людям лекше. Минули вже ті часи, коли наука була тілько привілейом вельможів, нинї вільно кождому з неї користати. Тому і ми йдучи слїдами других народів задумали заснувати читальню, з котрої виходилаб просьвіта і наука.

За почином знаних патріотів, д. Олексїя Горбаля і д. Мартина Пелеха скликано збори дня 23 серпня, до шкільної галї в Дерби. Зібраних привитакороткими, горячими словами п. А. Горбаль і покликав на предсїдателя п. М. Пелеха, котрий заняв своє місце і покликав на секретара п. Т. Каськова. Збори вітворив п. Пелех горячого промовою, поясняв значіне читальнї і ей користи та уділив голосу п. А. Горбалеви. П. А. Горбаль відоввав ся до зібраних сами словами: Вже від кількох лїт зродила ся у нашім містї здорова гадка, щоби заложити в Дербі читальню, але якось то все не йшло. Правда, що ми маєм в своїй парафії читальню в Ансонії але Дербійці немогли з неї много користати для того, що не можна було бути в нїй що дня, звичайно як не в місци. Длятого гадалоб ся, що булоби найлутше, щоб Дербійці заложили собі свою читальню в місци, щоб замість йти що вечера грати в пульки або пересиджувати в сальонї, зійшли ся разом до читальнї, де що прочитали і чогось користного навчили ся! Най хто не мислить, щоб через то мав робитись роздор що до парафії. Я гадаю, що й надальше і то з двоєною силою будуть всї працювати в користь церкви.

Тут має черпати ся науку, щоб сповнив ся сьвятий заповіт нашого ґенія, який з за гробу до нас кличе: „Учіте ся Брати мої, думайте читайте і чужому научайтесь, й свого не цурайтесь". Відтак вніс щоби читальню назвати „Читальня ім. Тараса Шевченка в Дерби", а заразом просив, щоб зібрані вписувались до читальнї і піднопогли ею своїми щедрими жертвами. Відтак п. Т. Каськів обяснив зібраним, хто то був той Т. Шевченко і чим Він ся заслужив для нас. П. Пелех дав під голосоване внесок п. Горбаля, який перейшов одноголосно. На раз записало ся 32 членів і зібрано $8.35.

Часописи і книжки поручили урядникам читальнї вибрати і запренумерувати.

До уряду ввійшли слїдуючі: п. Алексій Горбаль прдс., п. Алексій Феленчак з. пр., п. Стефан Романик кас., п. Данько Несторяк з. кас., п. Мартин Пелех секр. і бібльотекар.

На кінци замикаючи збори п. М. Пелех промовив до зібраних, дякуючи за участь і загрів до більшої ревности, бо мовляв читальня, се розсадник звідки то пересаджуесь просьвіта. Тож само заохотив молодіж якої есть сьвятим обовязком ходити до читальнї где пізнїйше буде давати ся представленя, концерти, відчити і т. п., а навіть буде відбуватись наука вечерами читаня і писаня по руськи для тих, старших членів, що не вміють читати і писати. На закінченє відсьпівано українські гимни „Ще не вмерла Україна" і „Не пора".

Участник.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Гайдамацьке сьвято в Ню Йорку.

В суботу дня 8 серпня сьвяткувало Нюйорське тов. „Гайдамаки“ річницю свойого основання. Синьожовті прапори, колихані перед галею, вказували, що в тій гали мусить відбуватись якесь українське торжество. Йду й я до галі. Заплатив тікет, ступаю далій, а тут якийсь і чіпає мені нумер на груди А Господи Боже! що се — питаю? — Почта любови! відказує. Агій. Коли я вступив на осередок галі, чую, музика грає: „Ми Гайдамаки“, і відразу станули мені перед очима ті терністі дороги, по котрих ступали великі мученики народа, і по котрих все ще ступає український народ.

Не встиг еще і роздивитись, коли чую гремить наш гимн „Ще не вмерла“, а на галю довжезним рядом вступає „Сестрицтво Сьв. Ольги“. Гордо і сьміло ступають, справді по козацьки. Дивиш ся на се і очей відорвати не можеш, се вже не ті стидливі, що по кутах ховають ся, але сьмілі і завзяті козачки.

Далі прийшло і друге товариство, а по нім трете і десяте і то не лиш з Ню Йорку, але і з Бруклина. Тут видно: Володимира, Просьвіту, Запорожську Січ з Бруклина, Запорожську Січ з Ню Йорку, Подільську Січ, Ню Йорський Боян, Тисьменицю і т. д. Тоастів, промов, привитань без кінця. Рух неначе в муравлиску. Стиск як на відпустї. Ледви знайшов місце, щоб сісти. Ледви встиг добре засісти, коли знов грає музика „Соколи Соколи!“, а на галю входять нове товариство „Зоря“.

По переду іде сивий козак, Корпан, а ставши на середині галї, щиро витає товариство Гайдамаки, загріваючи молодіж до борби з темнотою.

Но! думаю, вже всї товариства прийшли і розгостились, тепер погуляю. Взявши синьооку під рамя, тай гайда по галї. Але гадаєте, що дали? Та де там! „Тепер спільний марш буде“, чую голос, „а по марши сьвято гайдамацьке“. В тій хвили залунала з соток грудий пісня „В бій Гайдамаки“ і всї Товариства рушили спільним походом. На підвисшеню станув один Гайдамака і в горячих словах представив ціль Тов. і загрів присутних до працї на народній ниві.

По нім слїдували сьпіви нюйорського Бояна і деклямації і чудове сольо д. Стешина. Сьпіви і деклямації випали чудово гарно. А по сьпівах гуляли до білого дня. — От таких я вражінь дізнав на Гайдамацькім сьвятї.

Гість.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ“
ОДИНОКУ ЩИРО-РУСКУ
ЧАСОПИСЬ.

„Монастырь и пріютъ“.

Під таким заголовком вичитав я лапанину ґасп. редактора в ч 28. числї „Свѣта“, де він звертає ся не до москалїв (бо знає, що від них не видурить ні зломаного цента), але такой до нас, Русинів, щоб вони складали на царський монастир свої кріваво заробленї гроші. Безсовісний шпиг! І він має на стільки безличности се заведене, що має схожість хиба з знаними росийськими домами з червоними фінарами звати монастерем! Таж не лиш свої, але навіть Анґлики з околиці не називають сей монастир інакше, як бейбішап. Чиж не досить для нього одного такого шкандалу, як відомий з „благочинним“ Арсевїем, що го тепер по фарисейськи взиває Господа на сьвідка своєї невинности, бо показало ся, що вимушений ним страхом і терором на бідній дївчині „афідейвіт“ і торби сїчки не вартує. І „Свѣтъ“ має ще чоло туманити і брехати, що там монахи (?) провадять своє жите в молитві!?

Я сей бейбі-шап добре знаю, позаяк в поблизу нього живу, нераз там був, та і ще буду, щоб людови розкрити очи на се гадюче гнїздо. І я добре знаю, як там „спасаються ея“ і як там „молять ся“. Таж вов сїм певно, що „сьвятий та божий“ Арсенїй, начальник сього „монастиря“ не втїк з нього, та взагалї зі Злучених Держав по причині своєї сьвятости. Він бувби тепер в американськім криміналї, та завчасу спас ся бігством в Канаду, але і там його також найдуть.

Тепер бачите люди добрі, що се за монастир. А який пан, такий його й кram! Жандарі росийські понадївали ряси та й видають себе за проповідників Христової науки. Глумта й годї! Коли, народе, побачиш денебудь таке двоноге сотворінє, оруде росийського кнута — візьми його обережно шматою і жени від себе зі словами: „подїнь ся сатанське кодло туди, звідкіля прийшло!“.. До сього треба еще три рази плюнути.

Тепер заглянемо в цей вертеп й побачимо що там тепер робить ся.

Заїхав туди з N. J. Їх Високопреошпигівство ґаспадін Архишпиг, поселив ся там в побудованій на два поверхи за кріваві народні гроші будї й... що-ж він там робить? Спасає свою Архишпигівську чорносотенно-казьонну душу чи як там? — Та „гей!“ спасає ся їх Високопреошпигівство але на спинах Русинів (не росиян) майнерів, в яких туманьством видирають центи й там пропивають. Кожний день з'їзджають ся туда шпиги, там зо своїм Архи... пють до „положенія риз“. Все там можна здибати запорожця мадярона. Товта в желїзнім московськім капелюсї, який оповідає компанії ординарні байки з військового житя. Архишпиг хі хікає, шпиги го-гокають, а келишки дзвонять. Чудова шпигівська панорама! Нїчого сказати — „спасають ся“, не аби як! Приїхила з Росії Архишпигова дочка й привезла з собою свого жениха, за якого має вийти замуж. Оселились сї двоє молодять в сїм же таки „монастирі“ і теж спасають ся. Вони собою доповнили чорносотенний росийський штаб тут в Америцї. Ну і як тут їх Високопреошпигівству не випить „ачіщеной“ на радощах, коли з ним „спасає ся“ і его дочка з женихом, та коли ще і в недовгі має бути весїле. Та й добре там в сім монастирі весїле справляти; в монастир сей, змістить ся напевно кілька банд музиків, але й на кеки з пивом та „ачіщенной“ стане ще досить місця. Тому цареславні й темні Русини засилайте свою „офіру“ на будуче весїле Архишпигової дочки з женихом, а він не аби хто сякий такий. Він гризе пера й псує папір в Духовній Академії в Росії, себ то бюрократ-секретар. Си роти-ж так сю „офіру“ будуть бачити, як свої власні уха. 30 мая с. р. обдерли ж на „відпусті“ Русинів більш ніж на 800 долярів, але чи дїти їх бачили? Що сих грошей дїти не бачили то виходить з того, що за кілька недїль уже в своїй „Темраві“ шпиги опять циганять гроші у Русинів і цыганять й до сього часу, навіть брешуть за грошима і в Гладиковім „Носу вачи“, який туй-туй що ноги задере й.. здохне, а Гладик голодний зіотане.

Весїле в монастири має бути скоро, тай на що денну піятику грошей треба, а Говт без „ачіщенной“ не хоче плести ординарних байок — отож спішіть ся засилати свої кріваво запрацьовані під землею гроші!

Грицько Чалий.

Перший гетьман запорожський

Конашевич-Сагайдачний, перший гетьман запорожський, був родом з Галичини із Самбора з околичної*) шляхти. Про молодість его знаємо не богато. Як здає ся, вчив ся він в осторожській школї, одній із найлїпших православних шкіл того часу. Потім був на службі у одного київського маґната. Яна Аксака. Покинувши сю службу, опинив ся він на Запорожи. Тут визначив ся великим розумом і военним талантом. Ще не будучи гетьманом анї старшим на Запорожи, Сагайдачний вславив ся пїлим рядом добре обміркованих, удачних походів на Туреччину і Крим. Року 1616 рушив він на чолї Січового братства чайками на море, здобув крїпости Варну, Синоп, наресштї дістав ся до Криму і заняв Кафу та здобув собі там широку славу на цїлій Україні. В Кафі був найбільший торг українськими невільниками на цїлу Туреччину. Отже Сагайдачний взяв приступом се місто, спалив его, зруйнував і випустив на волю безлїч невільників, які ще більше розносили его славу.

Отсї походи Сагайдачного лютили дуже турецького султана і він загрозив Польщі війною, наколи польський король не утихомирить козаків і не здержить їх від нападів. Але якраз тогди король Жигмонт III. потребував помочи Сагайдачного. Син Жигмонтів Володислав старав ся о московський престол і держав в облозї Москву. Та через се, що він жовнірам не заплатив за 8 місяцїв служби, військо опустило его і королевич найшов ся в дуже прикрім положенк. От тогди він попросив Конашевича о підмогу. Сагайдачний приобіцяв визволити королевича з біди і справдї сповнив свою обіцянку. По походї вернув ся він вже не на Січ, а до Київа і став звати ся „гетьманом війська запорожського“. Як можна з сего догадувати ся, мусїв польський король за поміч дану его синови під Москвою затвердити Сагайдачного в уряді гетьмана і віддати ему Київ. Але в Польщі був такий звичай, що кожда постанова короля потребувала ще потвердженя сойму. Сойм польський складав ся з самої шляхти, а шляхта, як відомо, не хотїла признати козакам жадних прав. Отже і тепер сойм не затвердив умов короля і Сагайдачному довело ся віддати Київ назад.

Між тим Сагайдачний заняв ся списуванем нових полків козацьких. Селяни, сподїкаючи ся дістати козацькі права, втїкали від панів і цїлими масами приставали до Сагайдачного. Подекуди, особливо на Полїсю, де край був більше людний, а нарід найгірше пригнїчений шляхтою, самі мужики лучили ся у військові громади. І було би неминуче прийшло до війни між козаками а Польщею, як би не нова пригода. Султан турецький Османпаша видав польському королеви війну. Король чув, що сам не здержить турецькій силї і знова звернув ся до Сагайдачного о поміч. Тогди Сагайдачний поставив від себе два жаданя: по перше на Україні має бути привернена православна віра і духовенство, а по друге — нїхто з польского уряду не сьміє мішати ся у громадске житє козаків. Они самі мають вибирати собі старшину, а королї можуть еї лише затверджувати. Король рад не рад пристав на сї услівя. Саме тогди їхав через Україну єрусалимский патриярх Теофан і він за дозволом короля повисьвячував всюди по більших містах православних епископів, а сї вже від себе мали настановити сьвященників.

Забезпечивши ся в той спосіб, Сагайдачний, вирушив на підмогу польському війську. Під Хотимом прийшло до битви з Турками. Лише козакам і Сагайдачному мають Поляки завдячити свою побіду. Та в тій битві Сагайдачного ранено тяжко. Він вернув ся до Київа і тут помер.

Сагайдачний був, як на свої часи, високо образованим чоловіком. Він розумів, що сила народу лежить в осьвітї та самосьвідомости і старав ся промостити українському народови дорогу до неї. Ще за свого житя оснував він в Київі школу, а перед смертю записав значну частину свого маєтку на школи львівську, київську і инші. Сагайдачний був знаменитий вождь і зручний політик. Він привернув Україні еї споконвічний громадський устрій в житю церковнім і сьвітскім і додав їй сили на дальшу боротьбу.

*) Околична шляхта — то були селяни, що уважали себе шляхтою, хоч не користували ся шляхотскими правами.

Яка доля постигла Україну після смерти Сагайдачного, проте другим разом.

ОТРУЙНА СИЛА ТЮТЮНУ

находить ся, як докозує анґлїйська лїкарська часопись „The Lancet“, не так в самій отруї, яка є в тютюнї і називає ся нїкотиною, як в далеко значнїйшій мірі в самім димі, який робить ся при куреню тютюну, а котрий курці в значній скількости в себе втягають і як раз тим любують ся, не зважаючи на те, що тим себе поволи трять. Без сумнїву, що й нїкотина, яка є в листю тютюну, є сильною отрує, але того не доказано, що она дістає ся в такій скількости до рота, щоби аж чоловік міг нею затроїти ся і для того можна на певно сказати, що то, що звичайно говорять о затроєню нїкотиною, є лиш пересадою. Не повне спалюванє тютюну витворює всїлякі ароматичні творива як олії, засади і ґази, з котрих деякі витворюють ся яко отруї в значно більшій скількости як нїкотина. В димі з тютюну находить ся у великій скількости т. зв. вугляна кислота і та при сильнім куреню найбільше затроює, бо чоловік при втяганю в себе дыму дуже богато тої отруї набирає в себе: тїло наше може при вдиханю того ґазу дуже богато набрати в себе, але не може при віддиханю зараз так само богато того ґазу з себе випустити, отже він затроює наше тїло; чоловік дістає заворотy голови, дрожання, живчик зачинає слабше бити, чоловіка млоїть і т. п. Такі самі прояви показують ся і при затроєню нїкотиною і тому то до недавна був погляд що то лиш сама нїкотина стає ся причиною затроєня тїла при куреню. Боль же однак зважить ся, що в маленькій частинцї скуреного пиґара або викуреної люльки є в сотеро більше того трояного ґазу як нїкотини, то річ очевидна, що затроєне приходить лиш від вуглевої кислоти. То випробувано також і практично: курцеви, котрий втягнув в себе два або три рази добре дыму з тютюну, видобуто з рота кілька капель крови і розпущено у водї а вода прибрала зараз таку саму красу як і від крови того, що затроїв ся квасом вуглевим без куреня. Значно сильнійше дїлає дим з папіросів, а то дасть ся тим пояснити, що курцї втягають в себе значно більше дыму. Так отже ті, що курять папіроси, затроюють себе найбільше.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожде братство приналежне до „Союза“, повинно мати отсї книжки:

1) Книжку членів (іменослов).

2) Книжку місячних складок.

3) Книжку касову і протоколову.

На сї книжки повинно кождо братство заслати 5 долярів до каси „Союза“

Читайте уважно!

Звертаємо увагу усїх Вп. Родимців що одиноким управненим до пересилки грошей на стейт Коннектікот є

ГАВРИЇЛ ДЗЯДИК,
130 Main Str., Derby, Conn.

який є нотарем публичним і має кавцію в стейті в сумі 10.000 долярів.

У всякій справі удавайте ся лиш до него. Він виробляє повновласти, контракти купна і продажи і т. д. Полагоджує справи військові як увільнення від асентерунку, контролї, вправ і т. п. Продає шифкарти на всї лїнії корабельні. Міняє і пересилає гроші до всїх країв.

Тому, Родимцї, проч з чужими а удавайте ся лиш до:

GABRIEL DZIADYK,
130 Main Str., Derby, Conn.

Читайте-уважно!

Годинн урядові: 8–10 рано, 2–4 попол., 6:30–8 веч.

H139 Руский ✝ Лїкар

Doctor S. Robert Schultz

39 East 7th Str. New York.

Телефон 3645 Orchard.

Лїчить усякі недуги дїточі, мужескі і жіночі.

Вилїчене — сли можливе — ґварантує ся.

Лїчить після найновійших систем електрикою, та посїдає найлутші електричні машини.

Досліджує при помочи промінїв Рентґена.

Nebulitzer — одиноке найуспішнійше средство проти катару при помочи інгаляції.

DOCTOR SCHULTZ
39 E. 7th Str., New York City,
поміж 2 а 3 евеню.

Дає ради і вскажіки рівнож листовно.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Надіслане.

Републиканїзм і Добробут.

Чому наші Земляки хотять, щоб велика партія була на дальше при урядї? Тисячі а тисячі наших земляків, прийшло до сего краю, коли Републиканська партія була при урядї і стались горожанами, знайшли постійну працю і піднесли ся матеріяльно. Они задоволені з Републиканської управи і нехотять перевороту. Та і чому мали б хотїти? Добробут і успіх завдячують лишень Републиканїзмови, тому длячогож будь котрий з них мав би жадати перевороту в полїтицї, так захвалюваного демократичною партією, котра не перейшла через нїякі проби анї досьвіди. Пов. W. H. Taft, Републиканський кандидат на президента, відповідає цїлковито нашим краянам. Они уважають і почитають президента Рузвельта, а Mr. Taft буде наслїдувати полїтику, так успішно ведену ту президентом Рузвельтом. Він приобіцяв се робити і буде, про се можуть бути наші земляки зовсїм певні. Mr. Taft осьвідчає, що люде вели державу через Републиканську Партію, і се так, як має бути. Він твердить також, що від початку держави, жадна иньша народня адмінїстрація не зробила тілько для робітничої справи, через узаконнене посередництвом права, як Theodore Roosevelt і Републиканський конґрес вибраний і урядуючий підчас его урядованя. Він подає що додаткове законодавство есть потрібне щоб вести і дальше добру роботу зачату президентом Рузвельтом і він одобрює і буде працював в користь такого законодавства. Запевнені про дальший поступ, дальшу протекцію і збільшене добробуту, як і до тепер, наші земляки суть досить мудрі щоб знали, що се есть в їх інтересї, підпирати партію, котра їм дала те все і буде давати на дальше. Они не поклонять ся обіцянкам, за котрі не знають, голосуючи на демократичного кандидата і они тепер осьвідчають ся за Тафтом тисячами. Здаесь нема більш спосібного чоловіка на уряд президента, як він, позаяк за час довгих лїт він вишколивсь в тих напрямах працї, котра лицює чоловікови найлїпше, підчас тяжких обовязків президента і в такім станї і в его полїтицї; наші краяни суть певні, що если він буде вибраний, їх інтереси будуть цїлковито забезпечені, а їх справи полїпшать ся. —

Від Редакції: Поміщаючи сей адвертайзмент редакція не бере на себе анї не вкладає на нїкого жадних з'обовязань.

Книжки

які можна дістати в складї книжок „Свободи“:

Америка .....15 ц.
Ангил та пустельник і т. і. .15 ц.
Біблїя велика .....2 дол.
Борба кляс і чому робітники орґанїзують ся .....15 ц.
В Старім і Новім краю....25 ц.
Гріхи мілїонерів і т. п. С. 7..15 ц.
Дещо з історії. православної місії в Америцї .....10 ц.
Дещо про зьвірята .....30 ц.
Дві левади і т. п. С. 5. .....15 ц.
Дорога любови, то Божа дорога. С. 6 .....15 ц.
Драгоманів .....25 ц.
Еміґрант .....15 ц.
Жовнїр .....10 ц.
Журавлї .....10 ц.
Житє Ісуса Христа ....1.50 дол.
Житє зарібки, орґанїзації і т. п. в С ол. Д жавах.....15 ц.
Земельне питан .....15 ц.
Зуб за зуб .....10 ц.
Історія Руси з образками ..10 ц.
Капітал і праця .....15 ц.
Книжка Рахункова .....50 ц.
Казки про Жидів .....15 цт.
Марія .....10 ц.
Многострадальний народ, огляд історії україньского народу .....20 ц.
Навернений Грішник .....20 ц.
Народний рух австро-угорсдких Русинів .....15 ц.
Новий Завіт .....2 дол.
Образки і загадки .....10 ц.
Оповіданя .....15 ц.
Оповід. про заздрих богів.10 ц.
Про відступників від рос. православія .....10 ц.
Про нутро землї .....25 ц.
Підземні скарби .....25 ц.
Покуса .....10 ц.
Псалтир .....1 дол.
Релїгійні вірованя старинних народів .....20 ц.
Розмова Поляка з Русином 10 ц.
Смерть .....10 ц.
Стародавні казки та оповіданя .....15 ц.
Степові люде .....15 ц.
Страйк .....20 ц.
Стріляй на смерть, робітнича драма.....15 ц.
Товариска ворожка.....15 ц.
Унія в Америцї .....20 ц.
Хто з чого жиє .....15 ц.
Які то є люди на земли, з 20 образками .....50 ц.
Як мужик ходив до царя праввди шукати .....15 ц.
Через кордон .....15 ц.
Якої нам треба науки .....5 ц.
Руско-анґлїйский тлумач ..60 ц.
Польско-анґлїйский тлумач60 ц.
Коляди .....15 ц.

Молитвенники в красній оправі
Бог Надежда моя .....2.50 дол.
Хлїб Душі .....2.50 „
Druh Duszi .....1.50 „

Пишіть на адресу:
Swoboda,
184 Hudson Str., New York, N. Y.

Накладом „СВОБОДИ“ вийшли
Папері листов.
окрашені гарними вінетами і портретами наших руских ґенїїв — Шевченко, Драгоманів, Франко, Лисенко і Богдан Хмельницкий. Продає друкарня „Свободи“ по цїнї 50 цнт. за 25 штук. Адрес: „SWOBODA“
184 Hudson Str. New York, N. Y.

РУСИНИ! Єли хочете дістати добру і тану домовину і щоби похорон виносив Вас як найтаньше, удайтесь до:
JOSEPH COLWELL,
180 MAIN STREET,
DERBY, CONN.
Telephone Calls Office 52—2.
„ „ House 18—2.
А подякуєте і пізнасьте чесного чоловіка.

THE FIRST NATIONAL BANK
OF MINERSVILLE, PA.
Капітал $50.000.00. Надвишка нерозділені зиски $93.000.00
Заснований 1864 року.
Найстарший Народний Банк в Скулкил Кавнті.
Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всїх частий сьвіта Позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїлись протягом послїдних 5 лїт і виносять тепер около $500.000.00.
Гроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Стефан Рябець
має у себе найлїпші напитки, циґари і папіроси. Має також добре заряджену ґросерню.
СПРОБУЙТЕ!
Mahanoy Plane, Pa.

Dr. J. SZLUPAS,
1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.
Можна его бачити в офисї:
від 8-ої до 10-ої год. рано,
від 2 ої до 4-ої попол.,
від 7-ої до 10-ої вечер.
Old P'hone 1269—B

UNION
Ticket Agency
ПРОДАЖА ШИФКАРТ
203. Lackavana Ave.
SCRANTON, PA.
Найлїпше місце, де можна купити шіфкарту до старого краю, як також переслати гроші до Галичини, Угорщини, Росії і других країв по таній цїнї.
Даємо також позички на морґч. 42

$3'50. Рідка спосібність! Ми закупили за готівку цїлий фабричний запас сих годинок за дуже низьку цїну. Сї годинки були продавані по 15'00 дол., однак ми тепер продаєм їх по 3'50 дол. Мають на 20 лїт тревалу позолочувану коверту. Годинки суть мужескі або дамскі, ґварантовані на 20 лїт і висаджувані цїнними камінями. Показують час як найдокладнїйше і тому суть поручені усїм тим людям, котрі працюють прим. при зелїзницях. Таку годинку висилаємо за одержанем 3'50 дол. або посилаємо через експрес на C. O. D. 3'50 дол. і оплата експресу уповажнює кождого до виключної власности годинки. Оглянути єї можна ще перед заплатою. ДАРОМ гарний позолочуваний годинник з брельоком до кождої годинки. Пишіть докладний адрес: R. A. FRETER & Co. 52 Dearborn Str. Chicago, Ill. (41—44)

Dr. E. J. LARKIN
Дентист. 40-08
Офіс отворений від 7-ої рано до 8-ої пополуд. В недїлї від 10-ої год. рано до 12 полуд.
24 Elizabeth Street, Derby, Conn
ВСЇ РОБОТИ ҐВАРАНТУЮТЬ СЯ.
Офіс коло Derby Gas Company.

Одинокий руский адвокат і нотар на цїлу Америку
Доктор прав
ЮЛЇЯН ЧУПКА
Конзулярний комісар.
Полагоджує всї справи в Галичинї. Процеса спадкові і ґрунтові. Відбере гроші від довжників. Справи війскові. Споряджує контракти, повномочія і всї инші документи. Перепроваджує інтабуляції і всї вписи гіпотечні. 2—
3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA.
Адрес почтовий: JULIAN CZUPKA, LL. D. P. O. Box 372. WILKES-BARRE, PA.

Аґенція Корабельна і Пересилка Гроший
Заінкорпорована в Стейтї Ню Джерзі. Капітал 50.000'00 д.

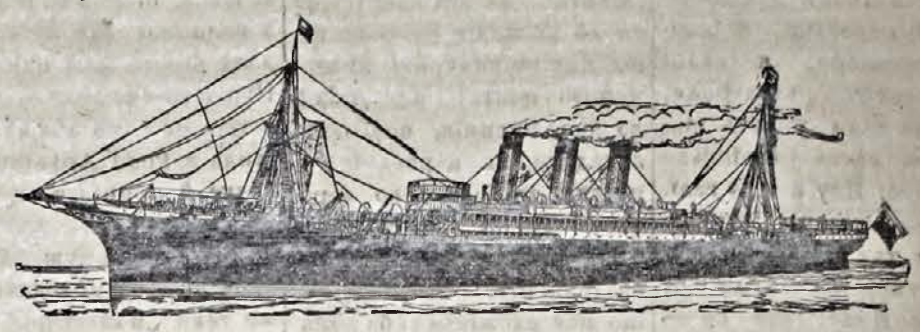

184 Hudson St., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує слїдуючі справи:

1) **Пересилає гроші** до всїх країв і держав сьвіта по цїнах можливо найтанших і як найскорше.

2) **Продає шифкарти** на ріжні лїнії корабельні до старого краю як також з краю до Америки по тих самих цїнах, що і самі компанії по своїх головних офісах в Ню Йорку.

3) **Виробляє повновласти**, контракти купна і продажи заосмотрені підписом конзуля; перепроваджує процеси спадкові, інтабуляції, екстабуляції, колектує гроші і взагалї перепроваджує всякі инші справи зі судами і старокраєвими властями при помочи звісних старокраєвих нотарів і адвокатів.

4) **Полагоджує справи війскові**, як: увільнене від асентирунку, війскової контролї, увільнене від вправ і т. п.

5) **Вирабляє пашпорти** для ситизенів виїзджаючих до краю.

6) **Дає поради в процесах** против компаній в разї калїцтва, смерти, невиплаченя пейди і в других правних американьских справах.

7) **Міняє гроші** — старокраєві на американьскі і американьскі на краєві після біжучого курсу.

Кромі сего Дирекція готова служити порадою і інформаціями також в других справах, особливо тим, котрі приїзджають до Ню Йорку а не суть обзнакомлені з містом. Вкладає гроші на процент до американьских і краєвих банків.

З поважанем

Дирекція:
Г. Дзядик предс., А. Савка місто-предс., К. Кирчів кас., С. Ядловский секр.

Адрес: R. Publishing & Exchange Co.
184 Hudson St., New York, N. Y.

HERMAN SCHULTZ,
Контрактор і будівничий.
Всї роботи полагоджує сей час і точно, як також подає цїни на всїляного рода роботи. 36
АДРЕС:
Housatonic Ave., Derby, Conn.

ВИРОБИ БРАЦКІ
шашлї, шапки, відзнаки, хоругви, уріформи.

Цїнник і пробки висилає даром.
Можете писати до нас по руски, словеньски або польски.
R. H. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAH, PA.

MERCHANTS NATIONAL BANK
Шенандоа, Па.
Капітал 100.000.00 дол.
Надвишка 120.000.00 дол.
Депозити висше пів мілїона долярів.
Се є NATIONAL BANK чартерований Урядом Злучених Держав і під безпосередною контролею тогож уряду.
Є се одинокий Банк в Шенандоа, Па. що має свій власний будинок, в якім містить ся почта.
Вкладайте гроші до того Банку а дістанете від них процент. Банк сей виплачує що року тисячі долярів проценту своїм костумерам, котрі мають в нїм свої гроші.
Там розмовляє ся по руски.
Merchants National Bank
на розї улиць Мейн і Лойд,
Shenandoah Pa.

Оден з найбільших броварів в Америцї.
ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.	Голова від него нїколи не болить, бо есть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.
E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.
Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

TELEPHONE 2043 WORTH.
ІЛІЯ РОЗЕНТАЛЬ
РУСКИЙ АДВОКАТ
302 BROADWAY, Suite 1306,
NEW YORK.